

Jumalateenistuse laulud

Usupuhastuse pühäl.

I.

Laul. 12, 32. Ära karda mitte, sina pisukene karjuse, sest teie Isa meele pärast on olnud teile taewariiki anda.

Wiisil: Kõik tulge minu juure nüüd. 125.

Et ära karda karjuse, kui wihas wamub waenlane Sind maa pealt kautada. Et turfugu küll paharet: Jehoowa kanged kaitsjad läeb Sull' wõtwad abi saata.

Dh Isa abist rõdmusta! Sind wõtab truust kaitseda Ja su eest muret kanda: Küll temal oma Kiideon Ja sõjawägi valmis on Sull' õnnist wõitu anda.

Nii tõesti kui Jumal Jumal on, Peab pörguriit ja Babilon Kõik pihuks, puruks saama! Seepärast seisa kartmata: Jehoowa sõdib sinuga, Wõit peab sulle jääma!

II.

Laul 102, 14. Küll sa tõused üles ja halastad Siioni peale; sest aeg on käes tema peale armu heita, paras aeg on fatte jõudnud.

Omalt wiisil. 291.

Siion kaebab suures häbas, Nuttes oma Jumalal' üteldes: „Ma olen taewas Ja ka kange risti all. Siion, selle pärandus, Kellel on kõik walitsus, On nii tühjaks, halwaks läinud, Kes on seda imet näinud?”

Jumal, kes mind töotanud Ära peasta häda käest. See on mind nüüd kurwastanud Ja ei seisa minu eest, Dh kas sa nii järgeste Mu peal' oled wihasane? Et sa taha armu heita, Ja kui ennemiiste aita?”

„Siion, sina kõige armsam,“ Kostis Issand suuresti wäest.
„Nüüd sa oled kõige kurwem, Aga oota! minu käest Peab sulle tulema
Kahu, rõõmu Waimuga; Jäta nüüd kõik muret maha, Wihata ma
sind ei tahta.

Nii kui ema last, ka mina Sind ei iial unusta; Minu meele
pead sina Jäama ilma lõpmata; Ja kui peaks ema waft Unustama
oma last, Siiski pead sa mu meeles Olema ja minu süles.

III.

Jes. 35, 10. Jehoowa lunastatud tulewad tagasi, ja lähe-
wad Siionise hõiskamisega; ja igawene rõõm on nende pea
peal; nemad saawad kätte lusti ja rõõmu, aga kurbtus ja õhka-
mine põgenewad ära.

Wiisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

Rõõmusta, eks häda lõpe? Öhtu jõuab sinule! Anna ennast
Jeesu kätte, Ta sind peastab helbest. Walu, teutuse eest Annab
rõõmukrooni tõest, Siion, pead rõõmustama, SIm ei pea wõimust
saama.

IV.

Wii. 4, 5. Issand on ligi!

Wiisil: Imeline Issand. 334.

Wigidal on Jumal! Teda kummardagem. Austades ligi tulgem!
Meie keskel Jumal. Waikfelt süda seisku, Tema ette maha heitku.
Tunnista, Austa Tema nime kiites, Silmil maha heites.

Wigidal on Jumal! Keerubimid kiitwad, Seerawimid maha heit-
wad. Püha, püha, püha! Ingliseoorid laulwad, lauldes talle au
andwad. Armuga Kuule ka, Issand meie hääli, Meie waeste keeli!

V.

SIm. 3, 11. Waata, ma tulen nobedasti: Pea kinni, mis
sul on, et ükski sinu krooni ei wõta.

Omäl wiisil: 323.

Edasi, edasi! Siion, mine walguses Edasi, ja seista nõua Esi-
mese armu sees; Eluhallikale jõua, Kitsast uksest mine alati Edasi,
edasi!

Kindlaks jää, kindlaks jää! Siion, pea, mis sul on, Ära wõta
leigeks minna, Waata, ligi jõuab kroon! Mis on taga, jäta sinna.
Siion, kui on wiimne häda kae, Kindlaks jää, kindlaks jää!

Cesti Ew. Lut. kiriku ülewalpidamise eelnõu.

(1921. a. kirikupäewa poolt vastuvõetud).

Põhimõtted.

1. Iga Cesti Ew.-Lut. kiriku liige peab Cesti Ew.-Lut. kiriku ülewalpidamisest osavõtma.
2. Iga Cesti Ew.-Lut. usu koguduses peab Cesti Ew.-Lut. kiriku leikkasja olema.

A. Riigi osa kiriku ülewalpidamises.

§ 1. Kirik ei käi üleüldiselt riigi hooletandmise alla, aga riik võimaldab kiriku majanduslike iseseisvuse.

§ 2. Üksikute koguduste maad jäävad neile kogudustele alles, kuna sissetulekud renttaludest, väljarenditud ja võõrandatud maatiikidest lähewad koguduste kassadesse.

§ 3. Konfistoriumi ja piiskopi ülewalpidamise kuludest võtab riit poole oma kanda, kuna teise poole kirik oma kanda võtab.

§ 4. Usuteaduse fakulteedi ülewalpidamine Tartu ülikooli juures jääb termelt, nagu teistegi fakulteetide oma, riigi kanda.

§ 5. Kirik kohustab ennast kõigi kirikus registreeritud sündimiste, matmistega ja laulatustega üle tarvilisi tunnistusi, ametlikka dokumenta ning teateid vastavatele riigi ametiasutustele välja andma.

B. Üksikute koguduste ülewalpidamise kohused.

I. Koguduse sissetulekud.

§ 6. Üksikud kogudused saavad sissetulekut: 1) koguduse maadest, 2) kiriku hoonetest ja furnuaedadest, 3) liikmemaksudest, 4) korjandustest, 5) annetustest, kingitustest ja pärandustest, 6) ametitalitustest, 7) heategevatest ettevõtetest.

§ 7. Koguduse maad on ainult kiriku ametipidajate kasutada ja maa ärakasutamise viis sünnib kiriku nõukogu nõusolemisel.

T ä h e n d u s: Maad, mis kellegi kiriku ametikandjale tema ametisefutsumisel on lubatud, ei või kirikunõukogu ilma tema nõusolemiseta mitte ära võtta ega vähendada.

§ 8. Koguduse hooneid kasutatakse kiriku teenijate tarvidusteks. Vabapidamisruumid, mis mitte õpetaja ega köstri korteri ja nende majapidamise alla ei käi, võib koguduse kassa toetuseks väljaviirida erakirikutele ja asutustele ning ettevõtetele, mille siht kirikuvastane ei ole.

§ 9. Sissetulek furnuaia hauakohtade müügist läheb koguduse kassasse ja tarvitatakse kõige pealt furnuaia korrapidamiseks.

§ 10. Iga leeritatud koguduselise maksab koguduse kassasse iga aasta algul oma sissetuleku kohast liikmemaksu. Koguduse liikmemaksu alammäär põllupidajatele on 6—12 naela rukkii väärnus iga põllutüki pealt ja mittepõllupidajatele ühe kuni kahe päewa tulu.

T ä h. 1. Kogudused võivad kehtestada ainult siis iga-aasta toetust saada, kui kirikundukogu poolt vähemalt selles seaduses ettenähtud maksud olid määratud ja koguduse kulud siiski mitte tafa ei tule.

T ä h. 2. Leskedele, õpilastele, sõduritele ja töövõuetutele võib kiriku eestseisjus liikmemaksu alammäära alandada ja maksujõuetuid liikmemaksust täiesti vabastada.

T ä h. 3. Liikmemaksust ei ole ka koguduse teenijad vabad.

§ 11. Kes oma liikmemaksu määratud tähtajaks ära ei maksa, sellele võib kiriku eestseisjus maksu tähtaega pikendada, aga seal juures ka, kui nõukogu seda tarviliseks tunnistab, viivitusraha maksta lasta.

§ 12. Kes oma liikmemaksu aasta jookkul ei ole äramaksnud, kaotab koguduseliikme õigused ja võib neid ainult järgmise aasta jookkul kiriku eestseisjuse nõusolemisel jälle tagasi saada, võlgnevat maksu ühes viivitusraha ära makstes.

§ 13. Kui keegi ühest kogudusest teise tahab minna ehk ülepea kirikust välja astuda, siis on koguduse õpetaja ainult siis kohustatud sellekohast tunnistust väljaandma, kui ta oma väljaastumise teatamise päevani kõik maksukohused oma senise koguduse vastu ära diendanud. Ilma niisuguse tunnistuseta, mida kirikutäheks (Parochialschein) hüütakse, ei tohi ükski õpetaja uut liiget teistest E. E. L. K. kogudustest oma kogudusesse vastu võtta.

T ä h e n d u s: Iga koguduse liige võib ainult ühe koguduse hingekirjas olla (kus ta kirikutäht on). Aga kui keegi ühe koguduse liikmena teises koguduses elab, võib temal siiski aktiivne ja passiivne hääleõigus olla, kui tema ka siin kogudusemaksud maksab.

§ 14. Liikmemaksu maksmise korral saab liige jooksva aasta jaoks liikmekaardi, ilma milleta tal õigust ei ole Ev. Lut. kiriku käest mingisuguseid ametitalitusi nõuda ega koguduse täiskogu koosolekutele osa võtta. Armulaulu käimisel ei nõuta mitte liikmekaardi ettenäitamist.

T ä h e n d u s : Kiritu liikmeaardi kirjastamine jääb E. E. L. K. Kesklassa ainudiguseks ja neil peab järgmine sifu olema :

<p>Cesti Eo. Dut. Kiritu liikmeaart.</p> <p>192..... aasta jaoks nr.</p>	<p>Selle kaardi vastuvõtja tunnistab kirikupäewa, praostkonna sinodi ja oma koguduse täiskogu otsused enese kohta maksivaks.</p>
<p>on ..... kog. kasjasse maksnud liiknemaksju :</p> <p>rahas ..... m. ainetes .... m. väärtuses.</p>	<p>Ilma selle kaardita ei või E. E. L. Kiritu käest ühtegi ametitalitust nõuda ega täiskogu koosolekuteist osa võtta.</p>

§ 15. Erakorraliste väljaminekute katteks võib kirikunõukogu korjandusi toime panna üleüldistel alustel.

§ 16. Taju ametitalituste eest jääb iga koguduse oma määrata.

II. Koguduse väljaminekud.

§ 17. Iga E. E. L. K. kogudus on Kesklassa liige ja maksab sinna oma hingede arvu kohaselt aastamaksu, mille suuruse kirikupäew iga aasta, Kesklassa eelarve põhjal, kindlaks määrab.

T ä h e n d u s : Kogudus peab oma liiknemaksu Kesklassasse ka neil aastatel maksma, kui õpetaja ehk köstri koht waba on.

§ 18. Koguduse aastamaks Kesklassase maksetakse kolmel tähtajal, nimelt : 1. märtsiks $\frac{1}{2}$ osa ; 1. septembriks $\frac{1}{4}$ osa ja 1. detsembriks viimane $\frac{1}{4}$ osa.

T ä h e n d u s : Maks, mis neil tähtaegadel õiendatud ei saanud, loetakse maksuvõlaks ja nõutakse sisse 1% wiimatusraha kuus juure arwates.

See 1% nõutakse sisse terve kuu eest iga 15. kuupäewa kätteõudmise järele.

§ 19. Iga koguduse õpetaja ja köster saavad koguduse poolt prii korteri, kütte ja kindla aastapalga, mille suuruse määrab nõukogu ja kinnitab täiskogu.

T ä h. 1. Palga alammäär õpetajale ei või mitte vähem olla, kui näituselks keskkooli juhataja palk ja köstrile mitte vähem, kui rahwa kooliõpetaja teise järgu palk, vastawalt ametiaastatele. (w. a. ta Riigi Teataja nr. 41—1921.)

T ä h. 2. Wähemad kogudused wõivad Resklassesist õpetaja ja köstri palkade maksmiseks toetust saada, mille suuruse määrab ära, konsistooriumi ettepanekul, Resklasses ja kinnitab Kirikupäew.

T ä h. 3. Kui kogudus oma ametnikkudega ei saa kokkuleppida selle kohta, kui palju neil küttepuid tarwis on, siis otsustatakse küsimus konsistooriumi poolt.

§ 20. Õpetaja ja köster kasutavad nende jaoks määratud kogudusemaad. Maa puudusel peab iga maakogudus wõimalust andma õpetajale kahte ja köstrile ühte hobust pidada.

T ä h. 1. Kui õpetajal üle 25 ja köstril üle 12 tiinu põllumaad kasutada on, wõib kogudus, kellel alla 500 hinge ja kes ilma abikirikuta on, üleulatama osa renti palga arwele wõtta.

T ä h. 2. Õpetaja ja köstri surma korral jääb nende kasutatud maa nende lese wõi waestelaste kasutada, kuni uue ametniku walimiseni, vähemalt kuni käesolewa majandusaasta lõpuni.

§ 21. Organisti, kogudusede, kellaööja, furnuaitawahi ja kiriku-teenrite palgad maksetakse koguduse kassast ja määratakse kirikunõukogu poolt.

§ 22. Abiõpetajatele, wikaaridele ja niisugustele õpetajatele ja köstriatele, kellel kindla palgaga kõrwaline amet on, eht kes terwet oma tööhõudu koguduse teenistusesse ei pane, eht kellel kõiki õpetaja ja köstri kohuseid täita ei ole, wõib koguduse täiskogu, nõukogu ettepanekul, wastawakoosa vähem palka määrata.

§ 23. Wäljaminekute eelarwed kiriku hoonete ehitamisel, korraspidamisel j. n. e. seab kokku kirikunõukogu ja paneb täiskogule kinnitamiseks ette, ilma et nende kinnitamine kirikupäewale alluks.

T ä h e n d u s: Parandused, remonbid ja kirikuhoonete korraspidamine ei tule mitte kirikuametnikkude kulul ettewõtta.

§ 24. Koguduse warandust wõib ainult konsistooriumi nõusolemil määra eht kinkida. Kui konsistoorium müümise eht kinkimisega nõus ei ole, siis jääb see kirikupäewa otsustada.

D. Kiriku Resklasses.

I. Resklasses walitus.

§ 25. Resklasses walitus seisab koos seitsmest liikmest, kellest 2 konsistoorium oma kestelt määrab. Teised 5 liiget walib kirikupäew ja nimelt 2 waimulikku ja 3 ilmalikku liiget. Kahe walitawa liikme elukoht peab olema Põhja-Cestis, kahel Lõuna-Cestis ja ühel pealtnnas. Kassal walitus on otsusejõuline, kui vähemalt 4 liiget koos on, nende seas tingimata üks konsistooriumist.

Resklasses walituse liikmed walivad eneste kestelt Resklasses esimehe ja tema asetäitja.

§ 26. Resklassesal on palgatud asjaajaja, kelleks ka konsistooriumi sekretär eht tema abi wõib olla. Ta wõtab nõuandwa häälega Resklasses walituse koosolekuteest osa.

§ 27. Reffkassa walitus annab oma tegewusest aru kirikupäewale ja paneb temale oma eelarwed finnitamiseks ette.

Kirikupäew walib Reffkassa rewideerimiseks kolmeliikmelise komisjoni.

II. Reffkassa sissetulekud.

§ 28. Reffkassa sissetulekud on :

a. Endise Wenemaa Ew. Lut. koguduste abikasja kapitaalidest wäljanõutaw Gesti- ja Põhja-Liivimaale kuulduw osa.

b. Koguduste aastamaksud (w. § 17).

d. Selleks otstarbeks toimepandawad iga-aastased ülemaalsed korjandused, iseäranis Usupuhastuse pühal 31. okt.

e. Riigi poolt piiskopi ja konsistoriumi ülewalspidamiseks määrataw osa.

g. Igasugused kingitused ja pärandused selleks otstarbeks.

h. Kindlate kapitaalide intressid, majade üürid jne.

i. 10% müümisehinnast kõigist kiriklikkudest blankettidest, liikme-kaartidest, kwiitungiraamatutest, laululehtedest, leerilaste mälestuslehtedest jne., mida Reffkassa kulul wälja antakse.

Tä h e n d u s: Peale selle wõib Reffkassa weel 5—10% oma wäljaannete müümise hinnast kasu wõtta ja autorite tasuks tarwitaba.

III. Reffkassa wäljaminekud.

§ 29. Reffkassa wäljaminekud on :

a. Piiskopi, konsistoriumi ja praostide ülewalspidamine.

b. Toetussummad vähemate koguduste õpetajatele ja kõfritele.

d. Lese-aasta palga maksmine õpetajate ja kõfrite leskede ja alaealistele ning töõjuetutele lastele.

e. Laenude andmine kogudustele kirikute, palvemajade ja teiste hoonete ehitamiseks.

g. Abiandmine kogudustele erakorralistel juhtumistel. (W. § 10 täh. 1).

h. Abiandmine erakorralistel juhtumistel koguduste ametnikkudele, nende leskede ja waestelastele.

i. Abirahad usuteaduse üliõpilastele, kõfrite ettevalmistamise koolile ja selle kooli kaswandikkudele, usuoõpetustundide andjatele j. n. e.

k. Piiskopi, praostide, wikaaride ja muud eelarwesse wõetawad sõidurahad.

l. Rendlehtede, liikmekaartide j. n. e. (w. § 28. i) wäljaandmine.

m. Kirikliku kirjanduse toetamine.

§ 30. Piiskopi, konsistoriumi nõunikude ja praostide palga suuruse määrab kirikupäew konsistoriumi ettepanekul; niisamuti piiskopi, konsistoriumi ametnikkude ja nende leskede pajufi suuruse.

§ 31. Toetussumma suuruse abitarwitajate koguduste õpetajatele, kõfritele, abiõpetajatele ja wikaaridele määrab Reffkassa konsistoriumi nõusolekul ja kirikupäewa finnitusel.

§ 32. Väljateenimud õpetajate pajuki alammääraks on pool osa õpetajate ja kõftrite palga alammäärast ja teba maksab Reffkassa.

T ä h e n d u s : Senise „kolmandiku“ maksmise kohustus lõpetatakse ära.

§ 33. Kui üffitud kogudused oma kohalikkude õpetajate lestedekassjade kapitaalid, ja kõftrite lestedekassad oma kapitaalid Reffkassale üle annavad, siis maksab Reffkassa niisuguste koguduste õpetajate ja kõftrite lestedele ja alaealistele eht töbõjõnetutele waestele lastele pärast leina-aasta lõppu iga aasta pajukiraha: (peretonna peale) vähemalt mehe eht isa wiimasest palgast 10% eht pajukist, ja igatahes mitte vähem, kui nad üleantud kassast oleksid saanud. Pajuki kõrguse määrab Reffkassa walitsus Reffkassa jõudu mööda.

§ 34. Kõik abirahad, palgad ja pajukid makstakse Reffkassast esimese aastaweerandi (1. jaan. — 1. apr.) eest alates 1-sest märtsist, teise aastaweerandi eest 1-sest juunist, kolmanda aastaweerandi eest 1-sest septembrist ja wiimase aastaweerandi eest 1-sest detsembrist.

§ 35. See E. E. L. Kiriku ülewalpidamise eelõnu asub sel kujul, mil kirikupäew teba wastu wõtub, seaduse jõusse 1. jaan. 1922. a. ja tema määrused on sunduslikud kõikidele E. E. L. Kiriku liikmetele ja kogudustele.

Need määrused pannakse kirikupäewa poolt ajutiselt üheks aastaks maksma ja otustatakse, et kõik E. E. L. kiriku liikmed enesele 31. detsembrini 1921 liikmetearti peawad muretsema.

Cesti Ew. Lut. kiriku Reffkassa.

R. k. ülesanne on: Kiriku lestwawalitsuse ülewalpidamine, waesemate koguduste toetamine; pensioni maksmine wanadele ja töbõjõnetutele kirikuametnikandjatele ja abiandmine nende lestedele ja waestelastele; koguduste, pihtiringfondade ja waimuliku töbõ tegijate arwu suurendamine; kiriklikkude õpeasutuste, usulise kirjanduse ja teiste usulist ja kõlblist elu ebendamate etteiwõtete ja häätegewate asutuste aineline toetamine.

Reffkassa tegewuse piirkond ulatab üle terve Cesti; tarbekorral mõib ta aga ka wäljaspool riigi piirid asuwatele Cesti Ew. Lut. usu kogudustele abi anda ja asundustesse reisijutlustajaid wäljasaata.

Reffkassa walitsus: Esimees praost B. Steinberg, abiesimees konf. asessor B. Kargaja, liikmed — konf. asessor Lattik, praost Haller, kog. saadikud Hendrikson, Wiitmann, Uusjärw. Kl. asjaajajaks on konf. jekr. D. Willa.

Jumalateenistuse laulud

Usupuhastuse pühhal.

I.

Laul 119, 116. Soeta mind oma sõna järele, et ma elan, ja ära lasse mind mitte mu votamises häbisse saada.

Omalt wiisil. 28 a.

Meil' oma sõna kinnita, Oh Jumal, meid neist awita, Kes tahaksiwad tõugata Su Poega järjelt wihaga.

Oh Jeesus Kristus, näita sa Meil' oma wäge lõpmata, Meid hoia, Isсанд heldeste, Et südamest sind täname.

Kõit kurjad nõud tühjaks tee, Mis meie wastu peetakse. Küll nende kätte maksad sa, Kes patust jääwad pöõrmata.

Siis peab mõistma nende meel, Et sina Jumal, elad weel, Ja oma rahwast awitad, Kes sinu peale loodawad.

II.

Laul 46, 1. Jumal on mulle warjupaigaks ja tugewuseks; ta annab ennast küll leida kui abimees kõiges ahas-tuses.

Omalt wiisil. 316.

Üks kindel linn ja warjupaik On meie Jumal taewas, Ta hoiab meid kui kilp ja mõel, Ta aitab kõiges waewas. Küll wana waenlane On wäga wihane, Suur wägi, kawalus On tema tugewus: Ei ole tema sarnast.

Ei aita meie nõu ja töö, See on küll pea lõpnuud. Üks mees on wõitlemisele Meil' Isast appi tulnud. Kas tunned seda meest? Ta nimi: Jeesus Krist! See Isсанд, suurest wäest, See ainus Jumal tõest, Wõit talle peab jääma!

Rui oleks ilm täis kuradid, Kes tahaksid meid neelda, Ei karba meie kedagi, Eks Jumal wõi neid keelda? Maailma wüürs-til weel Küll tige wiha meel, Ei siiski wõimust tal, Sest ta on kohtu all, Eks sõna rõhub teda!

III.

Samal wiisil.

Eks meile sõna seisma jää, Eht turtsugu nad wihast? Ei Jeesu kiri hukka läe, Mis alustud ta Waimust. Rui wõtwad meie käest Au, ihu, last ja naist: Et mingi igawest! Ei saa nad kasu sest, Ta riit peab meile jääma!

IV.

Laul 141, 2. Saagu mu palwe walmistatud kui suitsetamise rohi su palge ees, ja mu käte ülestõstmine kui õhtune roaohwer.

Wiisil: Isand, oma wiha sees. 271.

Wõidku, palwefogudus, Sind nüüd püha õli! Jeesu Waimu röömustus Täitku kõiki meeli. Palwesiid, Laulusid, Süda ärdast tehku; Suu ka röömsast laulgu.

Rui ju ühe hingele Palwe ei jää tühjaks, Waid see tun- gib taewasse, Läheb ikka tõeks: Röömsamalt, Sulgemalt Palwe hääled kostwad, Rui nad hulgal hüüdwad.

V.

Jes. 60, 2. Waata, pimedus katab maad, ja pillane pime rahwast; aga sinu üle tõuseb Jehoota, ja tema au näitse sinu peal.

Wiisil: Edasi, edasi. 323.

Ülesse, ülesse, Rahwas, ärka magamast! Sulle anti kallist armu, Hoiu seda põlgamast, Muidu tunned kohtu hirmu. Ela walguses ja igatse Ülesse, Ülesse.

Ole truu, ole truu, Dige usk on sinu käes. Usu wilja, õigust, head Ranna armastuse wäes, Siis sa haljendama pead Isa tojas nagu palmipuu. Ole truu, ole truu.

1922 a. Kirikupäew.

Selle aasta Kirikupäew peeti ära Tartus 13, 14. ja 15. juunil. Uuamise jumalateenistus oli Pauluse kirikus, koosolekud Ülikooli aulas ja lõputeenistus armulauaga ülikooli kirikus.

Omas jutluses, Uu. teg. r. 2, 42—47 põhjal, näitas piiskop meie kirikliku elu puudusi ja neid hallikaid kust see jõud woolab, mis puudusi ka meie päiwi suudab parandada: „Upstlite õpetus, osadus, armulaud ja palwed.“

Kell 3 p. l. algaswad nõupidamised Ülikooli suures saalis (aula). Juhatusesse waliti piiskopile abiks: prof. Rahamägi, kõster Riomar, kog. saadikud Hendrikson ja kooliõp. Steinberg, kirjatöimetajaks sai õp. A. Röögardal.

Koosolekut awades mäletas piiskop neid mehi kes kirikuteenistusest surma läbi on lahkunud: pr. em. Ed. Paucker, õp-d A. Kallas, S. Hesse, W. Eifenschmidt, R. Intemann, kõster J. Kurrit, muusikadirektor R. Griming. Lahkunute mälestuseks lauldi „Kui üksford pean mina siit ilmaft lahkuma.“

Päewaforda wõetakse üles muu seas ka „kons. abiesimehe walimine,“ sest et fenine abiesimees Dr. Alfel Tallinnast ära on sõitnud. Wabariigi walitsus on ta Soome saadikuks määranud. Kirikupäew otsustab temale hoolsa tegewuse eest tänu awaldada. Tema asemele walitakse (III päewal) dots. Uluots.

Tähtsamaks sündmuseks esimese koosoleku päewakorras on

Piiskopi kiriku aruanne 1921 a. kohta, mille ettekandeks 2½ tundi ära kulub. Siin wõime temast ainult ütsikuid osasid lühendatud kujul ette tuua:

I. Kihelkonnad, ametitandjad ja kirikud.

Cesti Ew. Luth. usu kirikul oli aruandeaastal 135 kihelkonda. Neis töötaswad 117 kog. õpetajat ja 15 abiõpetajat ehk asetäitjat õpetajat. Wabaid õpetaja kohta oli 18. Kõstriksi oli niisama palju kui kihelkonnasid, kuid nende arwu ei saa täpipealt nimetada. Mitme kõstri kohta ei ole kindlasti teada, kas ta kõstrite hulka kuulub ehk ainult kõrwalametina kõstri kohuseid täidab. Muid abilisi on vähem: linnades ja mõnel pool maal organistid ja koguduse õed. Suure hulga koguduste seas töötawad weel endised kiriku wõõrmündrid. Harvasti on ka weel abiliste hulgas kooliõpetajaid, kes kirikliku talitust täidawad.

Roguduste täiskogud ja nõukogud juhatustega on kõigides kogudustes töös olnud. Mõnel pool oli töö õnnistusrikkam, teisel kehmem. Mõned kogudused on palju tööd ära teinud, armastus ja hool on rasketest aegadest ja kuludest, mis kog. elu arendamine nõudnud, üle saanud, teisel jälle on hooletus ehk omawahelised sõrumised edenemise kammitsasse pannud ja koguduse elu on kirastemas. Üleüldiselt kaebatakse selle üle, et palju nõukogu liikmeid loiult koosolekul käivad, mis asjaajamist suuresti takistab. On ka neid nõukogu mehi, kes mitte asja pärast nõukogusse ei tule, vaid isiklikkude huvide pärast — kas wõi selleks, et ametikandjatele nõukogus vastu töötada. Ei lähe see nõukogus hästi korda, siis püütakse täiskogu koosolekuid selles sihis ära kasutada — seal on kergem meeolelu luua ja nõnda on mitmed täiskogu koosolekud, mis aruandeaastal peetud, miitinguteks muutunud. Üsjalikkude arutuste asemel olid seal käärikad waielused, mis kellegile kasu ei toonud. Seda halbtust on iseäranis Wiljandimaal mitmel pool ette tulnud, aga ka mujal. Nões koguduses mindi koguni nõnda kaugele, et täiskogu enmast konsistoriumi alt lahti ütles ja kirikupäewa poolt antud seadusi tunnistada ei tahtnud. Kuid see koosolek ei olnud seaduslik, sest et palju kõrwalislikuid temast osa olid wõtnud ja järgmine seaduslik koosolek otsustas asja teisiti.

Roguduste tarwitada oli 132 peakirikut — kõiit kiriehitused, ja 49 abikirikut — ühtekokku 181 jumalakoda, nendest 167 kiwi- ja 14 puuhoonet.

Rodumaa kirikuid lähemalt waadeldes paistab vastu kahesu-gune pilt: Suurem osa on heas korras — nende müürid ja torn kuulutawad Sumalale kiitust ja au, wähem osa kuid ikkagi tülli 20 on lagunemas, katused ja tornid nõuawad tungiwalt parandamist. Et need hädad ei kannata, waid wiitajale mitu wiletsust lisaks toowad ja kirikute seinad ja laed purunema panewad — see teadmine peaks hooletuid kogudusi tööle wirgutama. Muidu hakkawad wiimati mahawarisewad kiwid kisendama ja korratumad jumalakojad mis on ehitatud lepituseks, saawad pealekaebajaks.

Iseäranis agarad kirikute korraldamise töös on linnakogudused olnud — eestkätt Tallinna ja Tartu kogudused. Annaks Sumal, et see wool linnast ka maale tungiks. Maakogudustest on nimetamise wäärt Helme kogudus, kes oma kiriku alusmüürist kuni tornitipuni korda on seadnud, nõnda ei terve kirik, seest kui wäljast täitsa uus wälja näeb. Alepea on aruandeaastal 17 kiriku juures suuremaid ehk wähemaid parandusi ettewõetud. Opetaja elumajasid on aruannete järele olemas 126 — nendest 97 heas korras ehk rahuloldawad ja 29 wiletsaid, mis tungiwalt parandamist nõuawad. Rõstriite elumajasid on 115 — nendest rahuloldawas seisukorras 85 ja wiletsaid 30.

II. Kiriku elu ülevahtamine.

Kiriku ametikandjate palga asjus on suurem hulk kogudusi raha palga peale üle läinud, kuid rahamäär on mitmesugune ja ei ole mitte igalpool Kirikupäewa määrustest kinnipeetud. Ida Harjumaa kogudused maksavad õpetajale peale kirikumõisa maade tarvitamise 10000 m. kuus palka, Võrumaal on tasuks wili enamiste endise regulatiivi suuruses, Järvamaal rullid — 600 kuni 900 p. aastas. Wiljandimaal maksetakse ametikandjatele palka osalt regul. järele, osalt R-päewa määruste järele. Osa kogudusi ei pea ühestki määrusest kinni, waid talitab täitsa oma tuju järele. Nõnda pakub palkade mitmekesidus dieti kirju pildi. Pöörasests muutub asi weel felleläbi, et kogudused palkasid iga aasta kärpima lipuwad, nõnda et palga saaja igaweses kauplemises palga pärast seisab.

Kiriku ametikandjate soow on kindluseta olekust palga suhtes lahti saada. Eõotagu R-päew kindlad palgarormid välja, mis töörohuse järele mõistiwad erineada, siis saakswad õpetajad, kõstrid kui ka kogudused inetumast kauplemisest lahti. Igatahes ei ole palgaasi meie kogudustes weel mitte küllalt rahuloldawalt wäljaarenenud.

III. Usuelu atwaldused.

Kristus ütleb: „Seisjast tunnewad kōit, et Teie minu jūngrid olete, kui teil armastust on isekesks.“ Mis armastuse wilja on meie koguduste usuelu 1921 a. kannud?

Kõikidest praostkondadest kokku on armastuseandid sisse tulnud 7839154 m. ehk 8 $\frac{1}{2}$ m. hinge kohta. Annetusi tähelepannes leiame, et linnakogudused palju ohwimeelsemad on olnud, kui maa-kogudused. Kõige rohkem andeid on saanud Saksa praostkond — 1382050 m. — ehk ligi 90 m. hinge pealt, selle järele tuleb Tallinna linna pr. — 1296576 m. ja Tartu pr. 1241234 m. Kogudustest seisab annete rohuse poolest eesotsas Tallinna Olewiste kog., kes 179 m. hinge kohta andeid on saanud, selle järele Tartu Ülikooli Geesti pihtkond 171 m. hinge pealt. Maa kogudustest on annetanud Rapla 11 m., Ruusalu 13 m., Wigala 21 m., Wiru-Jakobi 14 m., Jõesuu 64 m., Helme 19 m., Pärnu-Jakobi 31 m., Mustjala 30 m. hinge pealt. Nimetatud kog. seisawad igauks oma praostkondade eesotsas. Et pilt täielik oleks ei wõi nimetamata jätta ka neid kogudusi, kes teistest maha on jäänud, wälja-jättes neid, kus õpetajat ei olnud: Jõeleftme 3 m., Lääne Wigula 3 m., Simuna 3 m., Karuse 2 m., Pühalepa 2 m., Järwa-Jaani 1,6 m., Tori 1,4 m., Suure-Jaani 1,3 m., Wändra 1 m., Halliste 1 m., Walga kogudused 55 penni hinge pealt. Harju-Madises ei ole armastuseandeid olemaski.

Peale armastuseannete on usuelu awalbusi ka teistel aladel rohkesti olnud, ärkamine, millest juba minewal aastal rääkisime, on ifka rohkem tõeasjaks saanud, ja on Põhja-Eestis mitmel pool ka noorte keskel maad võtnud. Sageris on usklikud noored kaks laulu-koori asutanud, kes jumalateenistusel laulmas käiwad. Mitmed aruanded finnitawad, et waen usu ja Jumala wastu wähenemas olla ja märgata olla kõlblise elu paranemist. Lõuna-Eesti aruanded on tagasihoidlikumad. Suwi usuliste küsimuste wastu olla küll kaswamas ja awaldab ennast waielustes, kuid kõlblus nooresoo keskel on ennem weel langemas kui tõusmas. Omajagu põhjust selleks annawad meie koolid oma tantsumpidude ja lõbutsemistega. Ka alkohol teeb oma häwituse tööd.

IV. Roguduste sündmustik.

Aruande aastal sündis 16.864 l., leeritati 16.131 l. laulatati 8.331 p., suri 14.316 inimest. Rõige wanem naesterahwas sai Läänemaal 100 a. wanaks, kõige wanem meesterahwas suri Harjumaal 97 a. wanaduses. Aasta jooksul sündis rohkem kui suri 2.548 last, kuid mitmes praostkonnas on ka sellel aastal surnute arw sündinutest suurem — nimelt Lääne, Wiljandi ja Saksa praostkondades.

Õnnetuste läbi ja mitte loomulikku surma suriwad 512 in. Nendest tegid ise oma elule otsa 115 in. (kaugelt suurem osa mees-ter.) Mõrtsuka käe läbi langesid — 54 in. Wiina kätte suri 11 in. Lahkus Ew. Luth. usust — 381 in., tuli teistest uskudest Ew. Luth. usku 1052 in. Ew. Luth. usu kog. liikmete hingede arw oli 906.113.

Armulaual käiswad 277.163 in. — 25.134 in. wähem kui mullu. Nagu ettetoodud arwudest näha, on sündinute arw endise aastaga wõrreldes jõudfasti kaswanud. Tuhande hinge pealt tuleb 18,6 sündimist. Kuid seegi arw ei wasta weel selle juurekaswule, mis tervejõulise rahwa juures loomulikult loetakse. Tuhande hinge pealt peaks 28—30 sündimist olema.

Peale piiskopi aruande, kantakse ette ja wõetakse esimesel lugemisel wastu R-p ä e w a k o d u k o r d.

Seine päew.

Peale R-päewa kodukorra lõpulikku wastuwõtmise järgneb prof. J. Köpp'u kõne „Elaw kogudus“. Kõnes ettetoodud mõtted annawad põhjust elawateks waielusteks, mis osalt wäga ägedaks lähewad. Pikemalt sellest rääkida ei luba ruum, ajakirjandus iseäranis „Meie Kirik“ on asju põhjaliku läbirääkimise alla võtnud.

Kiriku põhikirja kohta on hull ettepanekuid tehtud, millesed soowitakse mõnda paragrahwi muuta. Need ettepanekud harutatakse läbi ja suurem jagu neist lükatakse tagasi. Hälteenamusel otsustatakse :

1. § 10 muuta selles osas, mis walimise wiisist räägib: „Walimisi toimetatakse, peale õpetaja ja kõstri walimise, awalikult; kinniselt siis, kui $\frac{1}{10}$ koosolijatest seda nõuab.“

2. § 11 tuleb täiendada: „Eriti wõivad maakogudused waldade wiisi nõukogulikult walida, et kõik wallad esitatud saaksivad.“

3. Punkt D pealkiri: „piiskopkond“ muudetakse järgmiselt: „piiskopkond ja kirikupäew.“

4. § 38 järele tuleb uus paragrahv: „Kirikupäewa wahetähtpäeval annab ja tunnistab tühjaks seadusi konsistoorium ja teatab sellest ringkirjaliselt kõigile kogudustele. Järgmisele Kirikupäewale annab konsistoorium neist seadustest teada ja põhjendab neid. Konsistoorium wõib üksnes neid seadusi maksma panna, mis kons. täiskoosolekul tehtud.“

5. § 45 tuleb järgmiselt täiendada: „Ühegi kiriklise ameti ja töö peale ei wõi keegi kandideerida, muidu kui konsistooriumi kaudu. Konsistoorium wõib kandideerimisest mittekohaseid isikuid kõrvaldada. Õpetajal peab olema akadeemiline usuteduslik haridus. Kuni kõstri hariduslise tsensuse kindlaksmääramiseni katsub konsistoorium kõstriameti kandidaatide wõimisi.“

Ülikooli kog. põhikirja wõetakse esimesel lugemisel vastu ja laiendatakse §§ 4—12 ka teiste kog. peale Prof. D. Siid'i kõne järele, milles Ev. Luth. usu Baltimaale tulemist lähemalt seletatakse, teeb Kirikupäew otsuseks u s u p u h a s t u s e 400 a a s t a s t m ä l e s t u s p ä e w a E e s t i s 1924 a a s t a l p ü h i t s e d a. T e l t ö ö d e t e g e m i n e j ä ä b k o n s i s t o o r i u m i h o o l e k s. Y u u b i l e u m i p ä e w j a k o h t t e h a k s e k i n d l a k s t u l e w a l a a s t a l.

R o l m a s p ä e w

algab aruandega Eesti wälismissiooni seltsi tegewuse kohta praost H. Põld'i poolt. Seltsil on kodumaal 18 haruseltsi 1212 liikmega. Elututselised reisirajutustajad käiwad ringi kihelkondades missiooni mõtet ja sihtsiid seletamas. Seltsi kulul on 3 noortmeest Soomes missioonikoolis. Sisemissiooni tööst räägib seltsi esimees hra Scheme. Op-d Bidder ja Luther kõnelewad eraldi nooreföö hoolekandest. Op. Lattik kõneleb meie kiriku poliitilisest oludest ja paneb järgmise resolutioni ette, mis ühel häälel vastu wõetakse:

„Kirikupäew protesteerib perekonnaseisu seaduse vastu, sest et see seadus muud ei ole kui äärmuspoliitika surwe Eesti rahwa enamusse vastu. Tegelik elu on näidanud, et seda seadust ainult õige wähestele tarwis on.“ Protest tuleb saata Riigikogu juhatusesele, Riigivanemale ja Siseministeeriumile.

Rõstri seminari asutamise küsimus antakse uuesti praostkondadele harutada, tulewal aastal tehakse selle küsimuse kohta lõpuotsus.

Restkassa tegewuse üle annab aru Rt. walitsuse esi-
mees praost B. Steinberg. Rewisjoni komisjon on kassat rewi-
deerinud ja korras leidnud.

Elarwe 1923 a. peale wõetakse järgmiselt wastu:

	Mar	p.		Mar	p.
Piiskopi palk	240.000,—		Üllekanne	1.195.000,—	
" esituskulud	60.000,—		Praostite sõidukulud	60.000,—	
Konfistor. abiesimehe palk	48.000,—		Rt. walitsuse liikm. sõidurahad	20 000,—	
4 asfessori palk	96.000,—		15 õp. emer. toetuseks	600.000,—	
Kantsleiametn. ja teenija p.	300.000,—		3 töowõim. kõstri toetuseks	60.000,—	
Konf. sekretääri p. (ühtlasi Rt. asjaajaja.)	96.000,—		50 õp. lese toetuseks	500.000,—	
Piiskopi sõidukulud	50.000,—		20 kõstri lese toet.	100.000,—	
" korter ja kütte	150.000,—		Õuetute kog. toet.	600.000,—	
Konfist. korter ja kütte	70.000,—		Õp. ja kõsrite waestel. toet.	132.000,—	
Kantsleil kulud	70.000,—		Sisemisjoni seltsile	100.000,—	
Praostite kantsleil kulud	15.000,—		Ettenägem. kulud	133.000,—	
Üllekanne	1.195.000,—		Rokku Mk.	3.500.000,—	

Iga maksumaksja kog. liikme pealt tuleb Rt. heaks maksa 10 m. Saarte ja Narwa kogudused maksawad poole maksu s.o. 5 m.

Rt. walitsusest on Tallinna linna esitaja lahtunud — tema asemel walitakse kõster Rafemets — Tallinnast.

Ülikooli koguduse põhikiri wõetakse II lugemisel lõpulikul kujul wastu.

Ririkü üle walpidamise seadus, mis mõõdaläinud aastal ajutiselt maksuma pandi, jääb weel selfamal kujul üheks aastaks edasi maksuma.

Ririkü ametnikkude walimistel on inetu agitation keelatud. Järgmine Ririküpäew on Tallinnas, juunikuu keskpaigas. Ülikooli koguduse põhikirja §§ 4—12 teiste koguduste peale laiendamise küsimuse arutamisel selgub, et Ririküpäew mitte enam otsufewõimuline ei ole—koos on ainult 179 liiget. Koosolek awalab ühel meelel soowi, et seadus, mis R-päewa poolt juba esimisel lugemisel wastu wõeti, konfistoriumi laudu maksuma saaks pandud. Piiskop lõpetab R-päewa koosoleku manitsuse ja palwega ja R-päewa liikmed lähewad ülikooli kiriku jumalateenistusele.

Laulud

Usupuhastuse pühaks

31. oktoobril 1936. a.

Gesti Ewangeeliumi Luteri Usu Kiriku fogudustes.

„Walwate, seiste usus, olge kui
mehed, saage kangeks! Kõit teie
asjad sündigu armastuses!“

1. Kor. 16, 13. 14.

Alglaul:

Wiisil: Ma tahan jätta maha. 245.

Ma tean, mis mina usun, Mis kõikumata jääb, Kus julgesti
ma asun, Kui ilm ka hukka läeb. Ma tean, mis appi tõttab, Kui
fääs on surmabõ, Kui ebatarkus petab, Ja nurja läeb ta töö.

Ma tean, mis kõiges elus, Ei minust maha jää. Mul kindel
foja alus, Mis kadumist ei näe: Need on mu Jeesu sõnad, Need
selged sõnad kõik! Ses kaljukindlas linnas On minu warjupaik.

Ka tunnen mina jeda, Kes koda ehitab: See on see Jssand, keda
Kõit taewas kummardab, See kellel seerawiniid Au, wäge annawad,
Ja kellel' keerubimid On pühad teenijad.

See on see armupaite, Mu Jssand Jeesuke, See walguš, kelle
läige Wiib warjud kaugele. Et tõustu tuuli palju, Ei siiski kõigu
ma, — Mu alus ja mu kalju On Omistegija.

Enne jutlust:

Omalt wiisil. 316.

Üks kindel linn ja warjupaik On meie Jumal taewas, Ta hoiab
meid kui kilp ja mõõk, Ta aitab kõiges waewas. Küll wana waenlane
On wäga wihane, Suur wägi, kawalus On tema tugewus: Ei ole
tema jarnast.

Ei aita meie nõu ja töö, See on küll pea lõpnu. Üks mees on
wõitlemisele Meil' Jssand appi tulnud. Kas tunned jeda meest? Ta
nimi: Jeesus Kristus! See Jssand juurest wäest, See ainus Jumal
tõest, Wõit talle peab jääma!

Kui oleks ilm täis kuradeid, Kes tahaksid meid neelda, Ei karda
meie kedagi, Eks Jumal wõi neid keelda? Maailma würstil weel
Küll tige wiha meel, Ei siiski wõinust tal, Sest ta on kohtu all,
Üks sõna rõhub teda!

Pärast jutlust:

Getmisel wiisil.

Eks meile sõna seisma jää, Eht turtfugu nad wihast? Ei Jeesu
kirik hukka läe, Mis alustud ta Waimust. Kui wõtwad meie käest,
Au, ihu, last ja naist: Et mingi igawest! Ei saa nad kasu sest, Ta
riik peab meile jääma!

Enne palwet:

Omalt wiisil. 28-a.

Meil' oma sõna fiinnita, Oh Jumal, meid neist awita, Kes
tahaksiwad tõugata Su Poega järjelt wihaga.

Oh Jeesus Kristus, näita ja Meil' oma wäge lõpmata, Meid
hoia, Jssand, heldesti, Et jüdamest find tänane.

Oh Püha Waim, meid rõõmušta, Üht meelt ka rahwal' anna ja,
Meid surmatunnil awita, Ja elu siise juhata.

Pihitiks ja püha õhtusöömaajaks.

Omalt wiisil. 200.

Su poole, Jssand, jüdamest Ma tõstan oma hääle, Mind päästa
patu häda seest Ja halasta mu peale! Sest kui ja tahad arvata Kõit
wõlga, mis mull' teadmata, Kes siis ju ees wõib seissta?

Su ees ei maksa muud kui arm Kõik pattu andeks anda; Kõik meie töd on tühi põrm, Kes mõib ju wiha kanda? Kes mõib ju ees weel juurusta? Waid peame kõik hirmuma, Ja elama ju armust.

Seepärast sinu peale nüüd, Mu Jumal, mina loodan, Mu südames ei ole muud, Kui et jult abi ootan. Mis sinu sõna töötab, See minu hinge rõõmustab, See peale olen julge.

Lõpplaul:

Wiisil: Ma tahan jätta maha. 245.

Ma tean, mis mina usun, Mis kõikumata jääb, Kus julgesti ma asun, Kui ilm ka hukka läeb. See on ka surma wäljal Mu kepp ja minu sau, See taewa aasal haljal On minu kroon ja au.

See wiimasele tööle ja tõelikule wabadusele.

„Kui teie minu sõna sisse jääte, siis olete teie tõesti minu jüngrid ja saate tõtt tundma ja tõde teeb teid wabaks.“

Kristus. (Joh. ew. 8, 31. 32.)

Usupuhastuse püha paneb meile, meie kogudustele ja usupuhastuse kirikule südametähelepeale ülimald asjad, mille pärast siin maa peal waewa näha ja wõideldakse: tõe ja wabaduse.

Uuisel Martin Luteril ja meil, kes meie usupuhastuse kirikusse kuulume, ei olnud ega ole sealjuures tähtis mingisugune meie kiriku osaline tõde wõi wabadus meie usutunnistusele, wõrreldest teistega, nende arusaamistega ja püüetega! Ei! Nii meie uuisi kui ka meie mõtleme wiimasele tööle ja tõelikule wabadusele. Selles mõttes kutsutakse meid otsima, leidma ja seisma kallide waranduste, tõe ja wabaduse eest. Selles mõttes tahame ka meie kõigepealt usupuhastuse kirik olla. Wähemaga ei ole meie rahul.

Kuid meie tahame ka weel ühes teises mõttes usupuhastuse kirik olla ja sellesse jääda.

Üldiselt arwatakse, et tõde leitakse oma uurimuste ja wabadusele jõutakse oma wõitluste läbi. Küll! Kuid sel teel jõutakse ainult osalisele tööle ja juhtelisele wabadusele.

See wiimasele tööle ja tõelikule wabadusele wiib ainult ühe isiku kaudu.

„Kas tunned seda meest?”

„Ja nimi Jeesus Krist!”

Tuleb jääda Jeesuse sõna sisse! Jätkanda sõna õieti kuulda, enesele mõjuda lasta, kaswada sõnasel! See on usupuhastuse kiriku üks külg. „Mina olen wiinapuu, teie oksad... Jääge minu sisse!”... Kõik usupuhastuse kirikust selgelt Jätkanda sõna. Meie saame tõtt tunda. Tõtt, et Jumal, meie Jätkandas meie Jsa on ja meie peale armu heidab, meid patuseid kutsub ja õndsaks teeb.

See tõde teeb õieti wabaks! See tõstab siseniselt üle kõigi asjade! „Kui Poeg teid wabaks teeb, siis olete teie õieti wabad!”

See kõhustab aga ka meid tõesse ja wabadusse jääda: elus ja eluga sõnakuulda! Jätkanda tahtmist täita! See on usupuhastuse kiriku teine külg.

Ei taha meie oma usupuhastuse kirikus muud olla, kui Jätkanda jüngrid. Kuid see on ka meie ülimald kutsu. Meie wõime nii wiimasele tööle sammuda ja tõelikule wabadusele wälja jõuda.

Ja need on warad, mille pärast siin maa peal waewa näha ja wõideldakse.

Kes selle järele igatsewad, neid püüawad, nende pärast wõitlewad ja neid kinni hoiawad — nende pärast on ka taewariik.

Jumal õnnistagu meile selles mõttes usupuhastuse kirikut!

Seda soowib kogudustele

S. B. Rahamägi,

Cesti Ewang. Lut. Usu Kiriku Piiskop.

E. E. L. K. kogudustelt kirikufassjale jaatud korjandusi, annetusi ja laululehtede müügist

1. septembrist 1935. a. kuni 1. okt. 1936. a.

Piiskopi wifaarkond:

Tallinna Piiskoplik Toomkogudus 13.27

Tallinna praostkond:

Nõmme Rahu kogudus 12.99
 Randvere kogudus 3.50
 Tallinna Kopli kogudus 8.15
 Tallinna Püha-Wainu kogudus 45.79
 Tallinna Toompea Kaarli kog. 2. pihtf. 20.91 91.34

Saksa praostkond:

Tallinna Niguliste kog. 26.94 26.94

131.55

Bõhja wifaarkond:

Jõa-Harju praostkond:

Harju-Jaani kogudus 5.75
 Juuru kogudus 6.60
 Jüri kogudus 2.18
 Koje kogudus 8.62
 Kuuksalu Laurentsiuse kogudus 10.30
 Loksa kogudus 6.79 40.24

Järwa praostkond:

Ambla kogudus 23.69
 Anna kogudus . . . . . 5.—
 Järwa-Jaani kogudus 4.35
 Järwa-Betri kogudus 7.81
 Tapa kogudus 10.04
 Wahastu kogudus 1.28 52.17

Lääne-Harju praostkond:

Sageri kogudus 12.87
 Harju-Madise kogudus . . . . . 7.—
 Keila kogudus 5.35
 Nisji kogudus 4.70
 Nõwa kogudus 4.50
 Baldiski kogudus 4.26
 Rapla kogudus 26.50
 Risti kogudus 2.28 67.46

Narwa-Alutaguse praostkond:

Jisaku kogudus 5.85
 Lüganeuse kogudus 11.15
 Narwa Aleksandri kogudus 12.40
 Narwa Soome-Krootsi Püha Mihkli kogudus . . . . . —.70
 Narwa Betri kogudus 22.50
 Beeteristi abikogudus 4.85
 Tudulinna kogudus (likwid.) . . . . . —.40
 Waimara kogudus 5.67
 Wiru-Nigula kogudus 5.58 69.10

Wiru praostkond:

Haljala kogudus . . . . . 10.—
 Ilumäe kogudus 6.71
 Kadrina kogudus 5.67
 Rakvere Pauluse kogudus 6.56
 Wiru-Jakobi kogudus 9.29 38.23 267.20

Lõuna wifaarkond:

Tartu praostkond:

Matskivi kogudus 4.85

Ü l e k a n n e 4.85 398.75

Su ees ei maffa muud kui arm Kõik pattu andeks anda; Kõik meie töö on tühi põrm, Kes võib ju wiha kanda? Kes võib ju ees weel juurusta? Waid peame kõik hirmuma, Ja elama su armust.

Seepärast sinu peale nüüd, Mu Jumal, mina loodan, Mu südames ei ole muud, Kui et sulst abi ootan. Mis sinu sõna tootab, See minu hinge rõõmustab, See peale olen julge.

Võpplaul: Wiisil: Ma tahan jätta maha. 245.

Ma tean, mis mina usun, Mis kõikumata jääb, Kus julgesti ma asun, Kui ilm ka hukka läeb. See on ka surma väljal Mu kepp ja minu sau, See taewa aasal haljal On minu kroon ja au.

See wiimasele tööle ja tõelikule wabadusele.

„Kui teie minu sõna sisse jääte, siis olete teie tõesti minu jüngrid ja saate tõtt tundma ja tõde teeb teid wabaks.“

Kristus. (Joh. ew. 8, 31. 32.)

Usupuhastuse püha paneb meile, meie kogudustele ja usupuhastuse kirikule südame peale ülimad asjad, mille pärast siin maa peal waewa näha ja wõideldakse: töö ja wabaduse.

Usuisal Martin Luteril ja meil, kes meie usupuhastuse kirikusse kuulume, ei olnud ega ole sealjuures tähtis mingisugune meie kiriku osaline töö wõi wabadus meie usutunnistusele, wõrreldes teistega, nende arusaamistega ja piiridega! Ei! Nii meie usuisa kui ka meie mõtlemise wiimasele tööle ja tõelikule wabadusele. Selles mõttes kutsutakse meid otstima, leidma ja seisma kallide waranduste, töö ja wabaduse eest. Selles mõttes tahame ka meie kõigepealt usupuhastuse kirik olla. Wähemaga ei ole meie rahul.

Kuid meie tahame ka weel ühes teises mõttes usupuhastuse kirik olla ja sellesse jääda.

Üldiselt arwatakse, et töö leitakse oma uurimuste ja wabadusele jõutakse oma wõitluste läbi. Küll! Kuid sel teel jõutakse ainult osalisele tööle ja suhtelisele wabadusele.

See wiimasele tööle ja tõelikule wabadusele wiib ainult ühe isiku kaudu.

„Kas tunned seda meest?”

Ta nimi Jeesus Krist!”

Tuleb jääda Jeesuse sõna sisse! Jssanda sõna õieti kuulda, enesele mõjuda lasta, kasvada sõnasse! See on usupuhastuse kiriku üks külg. „Mina olen wiinapuu, teie oksad... Jääge minu sisse!“... Kõik usupuhastuse kirikust selgelt Jssanda sõna. Meie saame tõtt tunda. Tõtt, et Jumal, meie Jssandas meie Isa on ja meie peale armu heidab, meid patuseid kutsub ja õndsaks teeb.

See tõde teeb õieti wabaks! See tõstab ssemiselt üle kõigi asjade! „Kui Boeg teid wabaks teeb, siis olete teie õieti wabad!“

See kõhustab aga ka meid tõesse ja wabadusse jääda: elu ja eluga sõna kuulda! Jssanda tahtmist täita! See on usupuhastuse kiriku teine külg.

Ei taha meie oma usupuhastuse kirikus muud olla, kui Jssanda jüngrid. Kuid see on ka meie ülim kutsu. Meie wõime nii wiimasele tööle sammuda ja tõelikule wabadusele välja jõuda.

Ja need on warad, mille pärast siin maa peal waewa näha ja wõideldakse.

Kes selle järele igatseswad, neid püüawad, nende pärast wõitlewad ja neid finni hoiawad — nende pärast on ka taewariik.

Jumal õnnistagu meile selles mõttes usupuhastuse kirikut!

Seda soowib kogudustele

S. B. Rahamägi,

Gesti Ewang. Lut. Usu Kiriku Piiskop.

Tallinna Toom, 1936. a.

E. G. L. K. kogudustelt kirikufassale jaatud korjandusi, annetusi ja laululehtede müügist

1. septembri 1935. a. kuni 1. okt. 1936. a.

Piiskopi wilaarkond:

Tallinna Piiskoplik Toomkogudus 13.27

Tallinna praostkond:

Nõmme Rahu kogudus 12.99
Randvere kogudus 3.50
Tallinna Kõpli kogudus 8.15
Tallinna Püha-Waimu kogudus 45.79
Tallinna Toompea Kaarli kog. 2. pihtf. 20.91 91.34

Saksa praostkond:

Tallinna Niguliste kog. 26.94 26.94

131.55

Põhja wilaarkond:

Jõu-Harju praostkond:

Harju-Jaani kogudus 5.75
Juuru kogudus 6.60
Jüri kogudus 2.18
Kose kogudus 8.62
Kuusalu Laurentsiuse kogudus 10.30
Loksa kogudus 6.79 40.24

Järwa praostkond:

Umbla kogudus 23.69
Anna kogudus . . . . . 5.—
Järwa-Jaani kogudus 4.35
Järwa-Peetri kogudus 7.81
Tapa kogudus 10.04
Wahastu kogudus 1.28 52.17

Lääne-Harju praostkond:

Hageri kogudus 12.87
Harju-Madise kogudus . . . . . 7.—
Keila kogudus 5.35
Nisji kogudus 4.70
Nõwa kogudus 4.50
Paldiski kogudus 4.26
Rapla kogudus 26.50
Risti kogudus 2.28 67.46

Narwa-Altuguse praostkond:

Jisaku kogudus 5.85
Lüganuse kogudus 11.15
Narwa Aleksandri kogudus 12.40
Narwa Soome-Krootsi Püha Mihkli kogudus . . . . . —.70
Narwa Peetri kogudus 22.50
Peeterristi abikogudus 4.85
Tudulinna kogudus (likwid.) . . . . . —.40
Waiwara kogudus 5.67
Wiru-Nigula kogudus 5.58 69.10

Wiru praostkond:

Haljala kogudus . . . . . 10.—
Jlumäe kogudus 6.71
Kadrina kogudus 5.67
Kakvere Pauluse kogudus 6.56
Wiru-Jakobi kogudus 9.29 38.23 267.20

Lõuna wilaarkond:

Tartu praostkond:

Matskivi kogudus 4.85

Ülekanne 4.85

398.75

Lohusuu fogudus	7.18		
Tartu Maarja fogudus	—50		
Tartu Pauluse foguduse 1. pihtfond	23.67		
Torma fogudus	7.46	43.66	

Walga praostfond:

Kambja fogudus	4.75		
Puhja fogudus	3.—		
Rõngu fogudus	12.—		
Walga Beetri fogudus	11.62		
Wõnnu fogudus	14.62	45.99	

Wiljandi praostfond:

Helme fogudus	15.44		
Kõpu fogudus	1.10		
Põltsamaa fogudus	4.72		
Taagepera fogudus	2.29		
Wiljandi Pauluse fogudus	14.20	37.75	153.92

Wõru praostfond:

Kanepi fogudus	5.18		
Räpina fogudus	9.—		
Wõru fogudus	12.34	26.52	

Lääne wilaartond:

Lääne praostfond:

Saapsalu fogudus	11.23		
Karufo fogudus	5.70		
Kirbla fogudus	3.16		
Kullamaa fogudus	5.44		
Lääne-Nigula fogudus	2.—		
Martna fogudus	4.—		
Märjamaa fogudus	5.60		
Piirjalu fogudus	2.26		
Ridala fogudus	2.55		
Warbla fogudus	4.17		
Wigala fogudus	6.—	52.11	

Pärnu praostfond.

Mudru fogudus	8.—		
Halliste fogudus	5.73		
Häädemeeste fogudus	6.—		
Karffi fogudus	2.64		
Kärqu fogudus	2.50		
Käru fogudus	1.15		
Mõisaküla fogudus	5.—		
Pärnu-Jakobi fogudus	10.75		
Pärnu-Elisabeti II fogudus	21.40		
Saarde fogudus	13.23		
Sindi fogudus	8.32		
Tahkuranna fogudus	9.06		
Tõstamaa fogudus	5.07		
Wändra fogudus	8.60	107.45	

Saaremaa praostfond.

Jamaja fogudus	6.39		
Kaarma fogudus	7.52		
Kihelkonna fogudus	11.39		
Kärkla fogudus	4.52		
Mustjala fogudus	8.—		
Püha fogudus	2.60	40.42	

Saarte-Lääne praostfond.

Ennaste fogudus	1.62		
Kärdla fogudus	4.—		
Reigi fogudus	5.46	11.08	211.06

R o f f u : 763.73

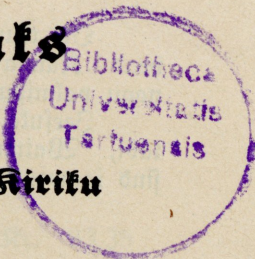

Laulud

Usupuhasuse pühaks

31. oktoobril 1937. a.

Seesti Ewangeeliumi Luteri Usu Kiriku
lohudustes.

„Üks jõgi on, tema harud röö-
mustavad Jumala linna ja Sõdi-
gelbergema püha maja.“

Laatv. I. 46, 5

Alglaul:

Wiisil: Ebafi, ebafi P. 323.

Rõdmusta, rõdmusta, Ristirahwas, rõdmusta! Jeesus on
su õpetaja Tema oma sõnaga Näitab, mis su hingel waja, Rust
ja elu pead pärima. Rõdmusta, rõdmusta!

Mõne maa, mõne maa Ratnud patu pimedus; Meie üle
walgus tõusnud, Kallis armuõpetus On meid pimedusest päästnud.
Armu walgel peab kosuma Meie maa, meie maa.

Ülesse, ülesse, Rahwas, ärka magamast! Sulle anti kallist
armu, Hoiat seda põlgamast, Muidu tunned kohtu hirmu. Ela
walguses ja igatse, Ülesse, ülesse.

Enne jutlust:

Wiisil: Üks kindel linn ja warjupait P. 316.

Meil tuleb abi Jumalast, Kes ikka wägew olnud! Ta päästab
hädaft wägewast, Mis meie peale tulnud. Küll kuri waenlane
Meid wihtab kurjasti, Ta tuleb sõdima Küüd kawalusega, Ei
ole tema sarnast.

Rõit meie nõu on tübine, Ei mõju meie wägi; See wõib
meid aita õieti, Kes patust lahti tegi. Kes see on? küsid sa. Suur
Jeesus! kostan ma, See Isand suurest wäest, See Jumal, kelle
käest, Rõit wõimus meile tuleb.

Eht oleks ilm täis kuradid, Kes tahaksid meid neelda, Ei
karda meie ühtegi, Küll Jumal wõtab keelda: Eht olgu hirmus
meel Küll kurjal waimul weel, Ei süski wõimust saa, Seft oma
sõnaga Küll Jeesus teda wõidab.

Pärast jutlust:

Wiisil: Üks kindel linn ja warjupait P. 316.

Suur Jumal teeb, mis tõotab, Ja tahab Waimu anda; Eht
kuri selts küll ähwardab, Ei jõua vastu panna; Eht wõetaks
nüüd Meilt ihu, raha, hüüd: Et mingi igawest! Ei saa nad
kasu seft, Meil taewariit peab jääma!

Enne palwet:

Omalt wiisil P. 28a.

Oh Jeesus, meie juure jää! Päew weereb, ligi pime öö; Siis
oma sõna walgust ka Oh ära lasse kustuda!

Sel wiimsel kurjal ajalgi Meid hoiat usuf kindlasti, Su
sakrament, su sõna hää! Meil jäägu ikka puhtaks weel.

Oh hoiat lohudust ka weel, Eht külma ja lõwa meie meel, Ja
oma sõna õnnista, Et teda täis saats ilmamaa.

Oh keela waenlast wäega Ja hoiat oma sõna sa! Üksmeel,
ust, lootus, õnnistus, See olgu rahwa pärandus.

Pihitiks ja püha õhtusöömaajaks:

Wiisil: Oh anna tuhat teelt ja mulle P. 141.

Ma tõstan taewa poole silma, Jään Isa peale mõtlema Ja
lendan üles, jätan ilma Ja tunnen suure rõdmuga, Kuis Isa
südames ja suus Arm ikka wana, ikka uus.

Arm igawest on seda nõudnud, Et õndsaks teeks mind Poja
sees, Arm armust on mu ette jõudnud, Arm ikka seisib minu eest
Ja andis mulle rohkest käest Rõit õnne Poja were wäest.

Lõpulaul:

Wiisil: Edasi, edasi P. 323.

Ole truu, ole truu, Dige usk on sinu käes. Usu wilja, õigust, head Ranna armastuse wäes, Siis ja haljendama pead Isa kofas nagu palmipuu. Ole truu, ole truu.

Jeesuke, Jeesuke, Südamest sind palume: Arata meid sõna läbi, Waimuga meid walitse, Keela meist kõik patu häbi! Siis sind igawesti kiidame, Jeesuke, Jeesuke.

Ewangeelse kiriku warast.

Sellele tahame usupuhastuse pühäl mõelda! Selle eest tahame Jumalat tänada! Seda tahame töötada hoida!

See wara on selge, puhas Jumala sõna, mis leidub pühas kirjas, Piiblis. Muidugi Jumala Waim töötab meie sees; muidugi Jumal on ka kultuses, müstilises kultuses! Kuid kõigepealt Jumal töötab oma selge sõna läbi, selle otsata sügawa waimuõie ja tema harude, peamiselt käsü ja ewangeeliumi läbi. Seda sõna kuuleme kodus ja koolis, leeris ja kirikus. See sõna äratub meid; hoiatab meid; kutsub tagasi pimedast patu ja süü õõst, kinnitab ja pühitseb meid. See sõna on ka meie sügawate tunnete, „müstiliste hekkete ja läbielamuste“ rewideerijaks ja kontrolldeerijaks. Ürgem unustagem mitte, et apostlid panewad meile südamete peale Jumala riigi asjus just selget, kainet olekut ja arusaamist. Lugegem, mida apostel Paulus korintlastele esimeses kirjas neljateistkümnendas peatükis sellest kirjutab, muu seas: „aga koguduses tahan ma ennemini wiis sõna oma mõistusega rääkida, et ka teisi õpetada, kui kümme tuhat sõna keeltega“ (salm 19).

Olgem tänulikud Jumala selge sõna, käsü ja ewangeeliumi eest! Olgem tänulikud töö ja armusõna wara eest, mis saadab korda seda, milleks Jumal seda wõlnud!

Ja töötagem seda hoida, pidades kalliks oma ewangeelset kirikut!

Tallinna Doom,
oktoobris 1937. a.

Piiskop Rahamägi.

E. E. L. K. kogudustelt kirikukassale saadud korjandusi, annetusi ja laululehtede müügist

1. oktoobrist 1936. a. kuni 1. oktoobrini 1937. a.

Piiskopi wikaarkond.

Tallinna Piiskoplik Doomkogudus	Kr.	10.56
Tartu Ülikooli koguduse Eesti pihtfond	„	20.80
„ „ „ Saksja „	„	10.40

Tallinna praostkond:

Tallinna Jaani kogudus	Kr.	53.22
Tallinna Doompea Kaarli kogudus	„	49.95
Tallinna Kopli kogudus	„	9.25
Nõmme Rahu kogudus	„	23.81
Tallinna Pauluse kogudus	„	10.56
Tallinna Peeteli kogudus	„	7.—
Õhtukogudus „Emmaus“	„	10.56
	Kr.	164.35

Saksja praostkond:

Narwa Püha Johannese kogudus	Kr.	6.53
Peetrimõisa kogudus	„	2.50
Rakwere Saksja kogudus	„	7.16
Tallinna Diakonissi Saksja kogudus	„	7.76
Tallinna Niguliste kogudus	„	35.—
Tallinna Olewiste kogudus	„	6.35
Tallinna Doompea Saksja kogudus	„	29.45
Tartu Jaani kogudus	„	14.—
	Kr.	108.75

Põhja wilaarkond.

Ida-Harju praostkond:

Harju-Jaani kogudus	Kr. 8.43	
Juuru kogudus	" 8.55	
Jüri kogudus	" 8.55	
Kose kogudus	" 8.25	
Tuhala abikirik	" 1.16	
Kuusalu Laurentsiuse kogudus.	" 19.13	
Leesi abikogudus	" 4.44	
Lofsa kogudus	" 4.84	Kr. 63.35

Järwa praostkond:

Alma kogudus	Kr. 4.16	
Järwa-Jaani kogudus	" 4.75	
Järwa-Madise kogudus	" 14.80	
Järwa-Peetri kogudus	" 7.—	Kr. 30.71

Lääne-Harju praostkond:

Harju-Madise kogudus.	Kr. 6.—	
Keila kogudus.	" 13.70	
Ranna kogudus	" 2.—	
Nisfi kogudus	" 10.40	
Paldiski kogudus	" 3.39	
Risti kogudus	" 3.42	Kr. 38.91

Narwa-Alutaguse praostkond:

Sisaku kogudus	Kr. 10.11	
Tõhwi kogudus	" 9.54	
Lüganuse kogudus	" 11.—	
Narwa Aleksandri kogudus	" 10.98	
Narwa Soome-Roosfi P. Mihkli kog.	" 4.20	
Narwa Peetri kogudus	" 30.—	
Eudulinna Rahu kogudus.	" 7.43	
Waiwara kogudus	" 6.23	
Wiru-Nigula kogudus	" 10.30	Kr. 99.79

Wiru praostkond:

Ilumäe kogudus	Kr. 5.38	
Haljala kogudus	" 8.—	
Kadrina kogudus.	" 10.62	
Kakvere Kolmainu kogudus	" 13.74	
Kakvere Pauluse kogudus	" 6.57	
Wiru-Jakobi kogudus	" 11.65	Kr. 55.96

Lõuna wilaarkond.

Tartu praostkond:

Alatskivi kogudus	Kr. 4.37	
Alwinurme kogudus	" 8.79	
Rodamere kogudus	" 3.20	
Maarja-Magdaleena kogudus	" 7.34	
Tartu Maarja kogudus	" 3.12	
Tartu Pauluse I kogudus	" 22.61	
Tartu Peetri koguduse I pihkf.	24.74	
" " " II pihkf.	8.—	
Torma kogudus	" 7.39	
Ülfi kogudus	" 2.55	Kr. 92.11

Walga praostkond:

Hargla kogudus	Kr. 6.75	
Rambja kogudus	" 4.55	
Rarula kogudus	" 7.19	
Rõngu kogudus	" 11.18	
Walga Peetri kogudus	" 10.40	
Wõnnu-Jakobi kogudus	" 15.11	Kr. 55.18

Wiljandi praostkond:

Helme kogudus	Kr. 15.03	
Kolga-Jaani kogudus	" 8.40	
Rõpu kogudus	" 3.70	

Lõpulaul:

Wiitil: Edasi, edasi P. 323.

Ole truu, ole truu, Dige ust on sinu käes. Usu wilja, digust, head Ranna armastuse wäes, Siis sa haljendama pead Isa kofas nagu palmipuu. Ole truu, ole truu.

Jeesuke, Jeesuke, Südamest sind palume: Arata meid sõna läbi, Waimuga meid walitse, Keela meist kõi patu häbi! Siis find igawesti kiidame, Jeesuke, Jeesuke.

Ewangeelse kiriku warast.

Sellele tahame usupuhastuse pühäl mõelda! Selle eest tahame Jumalat tänada! Seda tahame töötada hoida!

See wara on selge, puhas Jumala sõna, mis leidub pühast kirjas, Piiblis. Muidugi Jumala Waim töötab meie sees; muidugi Jumal on ka kultuses, müstilises kultuses! Kuid kõigepealt Jumal töötab oma selge sõna läbi, selle otsata sügawa waimujõe ja tema harude, peamiselt käsu ja ewangeliumi läbi. Seda sõna kuuleme kodus ja koolis, leeris ja kirikus. See sõna äratub meid; hoiatab meid; kutsub tagasi pimedast patu ja süü böst, kinnitab ja pühitseb meid. See sõna on ka meie sügawate tunnete, „müstiliste hekkete ja läbielamuste“ rewideerijaks ja kontrollleerijaks. Ürgem unustagem mitte, et apostlid panewad meile südame peale Jumala riigi asjus just selget, kainet olekut ja arusaamist. Lugegem, mida apostel Paulus korintlastele eimeses kirjas neljateistkümnendas peatükis sellest kirjutab, muu seas: „aga koguduses tahan ma ennemini wiis sõna oma mõistusega rääkida, et ka teisi õpetada, kui kümme tuhat sõna keeltega“ (salm 19).

Olgem tänulikud Jumala selge sõna, käsu ja ewangeliumi eest! Olgem tänulikud tõe ja armusõna wara eest, mis saadab korda seda, milleks Jumal seda welnud!

Ja töötagem seda hoida, pidades kalliks oma ewangeelset kirikut!

Tallinna Doom,
oktoobris 1937. a.

Piiskop Rahamägi.

**E. E. L. K. kogudustelt kirikukassale saadud korjandusi, annetusi ja laululehtede müügist
1. oktoobrist 1936. a. kuni 1. oktoobrini 1937. a.**

Piiskopi wilaarkond.

Tallinna Piiskoplik Doomkogudus	Rr.	10.56
Tartu Ülikooli koguduse Eesti pihtfond	"	20.80
" " " Saksa "	"	10.40

Tallinna praostkond:

Tallinna Jaani kogudus	Rr.	53.22
Tallinna Doompea Kaarli kogudus	"	49.95
Tallinna Kopli kogudus	"	9.25
Nõmme Rahu kogudus	"	23.81
Tallinna Pauluse kogudus	"	10.56
Tallinna Peeteli kogudus	"	7.—
Dhtukogudus „Emmaus“	"	10.56
	Rr.	164.35

Saksa praostkond:

Narwa Püha Johannese kogudus	Rr.	6.53
Peetrimõisa kogudus	"	2.50
Rakwere Saksa kogudus	"	7.16
Tallinna Diakonissi Saksa kogudus	"	7.76
Tallinna Niguliste kogudus	"	35.—
Tallinna Olewiste kogudus	"	6.35
Tallinna Doompea Saksa kogudus	"	29.45
Tartu Jaani kogudus	"	14.—
	Rr.	108.75

Põhja wilaarkond.**Ida-Harju praostkond:**

Harju-Jaani kogudus	Rr.	8.43
Juuru kogudus	"	8.55
Jüri kogudus	"	8.55
Rose kogudus	"	8.25
Tuhala abikirik	"	1.16
Kuusalu Laurentsiuse kogudus	"	19.13
Leesi abikogudus	"	4.44
Loksa kogudus	"	4.84
	Rr.	63.35

Järwa praostkond:

Alma kogudus	Rr.	4.16
Järwa-Jaani kogudus	"	4.75
Järwa-Madise kogudus	"	14.80
Järwa-Peetri kogudus	"	7.—
	Rr.	30.71

Lääne-Harju praostkond:

Harju-Madise kogudus	Rr.	6.—
Keila kogudus	"	13.70
Ranna kogudus	"	2.—
Niispi kogudus	"	10.40
Paldiski kogudus	"	3.39
Niispi kogudus	"	3.42
	Rr.	38.91

Narwa-Alutaguse praostkond:

Jifaku kogudus	Rr.	10.11
Jõhwi kogudus	"	9.54
Lüganuse kogudus	"	11.—
Narwa Aleksandri kogudus	"	10.98
Narwa Soome-Rootsi P. Mihkli kog.	"	4.20
Narwa Peetri kogudus	"	30.—
Tudulinna Rahu kogudus	"	7.43
Waiwara kogudus	"	6.23
Wiru-Nigula kogudus	"	10.30
	Rr.	99.79

Wiru praostkond:

Ilumäe kogudus	Rr.	5.38
Haljala kogudus	"	8.—
Radrina kogudus	"	10.62
Rakwere Kolmainu kogudus	"	13.74
Rakwere Pauluse kogudus	"	6.57
Wiru-Jakobi kogudus	"	11.65
	Rr.	55.96

Lõuna wilaarkond.**Tartu praostkond:**

Alatskivi kogudus	Rr.	4.37
Alwinurme kogudus	"	8.79
Rodavere kogudus	"	3.20
Maarja-Magdaleena kogudus	"	7.34
Tartu Maarja kogudus	"	3.12
Tartu Pauluse I kogudus	"	22.61
Tartu Peetri koguduse I pihtf.	24.74	
" " " II pihtf.	8.—	" 32.74
Torma kogudus	"	7.39
Üksi kogudus	"	2.55
	Rr.	92.11

Walga praostkond:

Hargla kogudus	Rr.	6.75
Rambja kogudus	"	4.55
Rarula kogudus	"	7.19
Rõngu kogudus	"	11.18
Walga Peetri kogudus	"	10.40
Wõnnu-Jakobi kogudus	"	15.11
	Rr.	55.18

Wiljandi praostkond:

Helme kogudus	Rr.	15.03
Rolga-Jaani kogudus	"	8.40
Rõpu kogudus	"	3.70

Põltsamaa kogudus	"	8.47	
Taagepera kogudus	"	1.20	
Tarvastu kogudus	"	2.58	Kr. 39.38

Wõru praostkond:

Kanepi kogudus	Kr.	8.63	
Petseri Peetri kogudus	"	11.—	
Räpina kogudus	"	11.10	
Wõru kogudus	"	28.20	Kr. 58.93

Lääne wifaarkond.

Lääne praostkond:

Haapsalu kogudus	Kr.	13.29	
Hanila kogudus	"	1.02	
Karuse kogudus	"	4.44	
Kirbla kogudus	"	1.74	
Kullamaa kogudus	"	7.80	
Lihula kogudus	"	1.—	
Lääne-Nigula kogudus	"	5.23	
Martna kogudus	"	6.50	
Mihkli kogudus	"	6.08	
Märjamaa kogudus	"	10.25	
Piirsalu kogudus	"	3.12	
Warbla kogudus	"	9.76	
Wigala kogudus	"	8.25	Kr. 78.48

Pärnu praostkond:

Aludru kogudus	Kr.	14.—	
Halliste kogudus	"	9.73	
Häädemeeste kogudus	"	6.—	
Treimanni abikirik	"	2.17	
Karksi kogudus	"	5.28	
Rärgu kogudus	"	3.68	
Räru kogudus	"	3.73	
Pärnu Elisabeti I kogudus	}	33.75	
" " II kogudus			
Pärnu-Jakobi kogudus	"	8.53	
Saarde kogudus	"	22.30	
Sindi kogudus	"	7.51	
Tori kogudus	"	9.25	
Tõstamaa kogudus	"	5.15	
Wändra kogudus	"	10.—	Kr. 141.08

Saaremaa praostkond:

Jamaja kogudus	PT	Kr.	8.60	
Kaarma kogudus			7.28	
Kärbla kogudus	TRU		6.58	
Muhu kogudus			6.57	
Mustjala kogudus	316-81		6.75	
Põide kogudus			9.29	
Saaremaa Jaani kogudus			4.43	Kr. 49.50

Saarte-Lääne praostkond:

Emmaste kogudus	Kr.	2.51	
Räina kogudus	"	2.10	
Reigi kogudus	"	3.95	Kr. 8.56

* * *

Sellega on peetud Usupuhastuse pühal möödunud aastal korjandusi Kiriku heaks 113 koguduses, annete üldsumma ulatub 1126 kr. 80 sendini. Kõige enam on Kirikutasjale mõelnud Lääne praostkond, seal on kõikides kogudustes korjandusi olnud. Rootsi praostkonnas — mitte üheski. Ida-Harju ja Narva-Ülutaguse praostkonnades on peaaegu kõigis kogudustes korjandusi olnud. 64 kogudusest pole mingisuguseid teateid. Küllap seal korjandusi pole ka olnud. Bastawalt meie korrale ja arusaamisele usume kindlasti, et tänawu aasta kõikide praostkondade kõikides kogudustes korraldatakse korjandusi Kirikutasjale.

Laulud

Usupuhastuse pühaks

31. oktoobril 1938. a.

Gesti Gwangeeliumi Vuteri Uju Kiriku kogudustes.

„Ära karda mitte, sina pisutene karjake,
sest teie Jsa hea meel on teile kuningriiki
anda.“

Lumf. 12, 32.

Mtlaul:

Wiisil: Kõik tulge minu juure nüüd. 125.

Et ära karda, karjake, Kui vihas wannub waenlane Sind maa pealt kaotada. Et turtjugu küll paharet: Jehoowa kanged kaitsjad käed Sull' wõtivad abi saata.

Oh Jsa abist rõõmusta! Sind wõtab truust kaitseda Ja su eest muret kanda Küll temal oma Riideon Ja sõjavägi walmis on Sull' õnnist wõitu anda.

Mii tõest kui Jumal Jumal on, Peab pürguriit ja Baabylon Kõik pihuks, puruks saama. Seepärast seisja kartmata: Jehoowa sõdib sinuga, Wõit peab julle jääma!

Enne jutlust:

Omalt wiisil. 316.

Üks kindel linn ja warjupaik On meie Jumal taewas, Ta hoiab meid kui kilp ja mõõk, Ta aitab kõiges waewas. Küll wana waenlane On wäga wiwane, Suur wägi, kawalus On tema tugewus: Ei ole tema sarnast.

Ei aita meie nõu ja töö, See on küll pea lõpnuud. Üks mees on wõitlemisele Meil' Jlast appi tulnuud. Kas tunned seda meest? Ta nimi: Jeesus Krist! See Jssand suurest wäest, See ainus Jumal tõest, Wõit talle peab jääma!

Kui oleks ilm täis kuradeid, Kes tahaksid meid neelda, Ei karda meie kedagi, Eks Jumal wõi neid keelda? Maailma würstil weel Küll tige wiha meel, Ei siiski wõimust tal, Sest ta on kohtu all, Üks jõna rõhub teda!

Päraft jutlust:

Selmisel wiisil.

Eks meile sõna seisma jää, Ehk turtjugu nad wihaft? Ei Jeesu kirik hukka läe, Mis alustud ta Waimust. Kui wõtivad meie käest Mu, ihu, last ja naist: Et mingi igawest! Ei saa nad kasu sest, Ta riik peab meile jääma!

Enne palwet:

Wiisil: Mis oled sina, armas Jeesus, teinud. 48.

Oh Kristus, oma ristirahwa abi, Meid päästa oma armu wäe läbi! Kõik kurja rahwa mõtted tühjaks jäägu, Ja keeldud saagu.

Oh oma laste eest ja ise wõitle, Ja waljust seda kurja waenlast sõitle; Kes wastu seiswad, kuulda sind ei taha, Need lüka maha.

Su käsi ülemaile rahu andku, Ja rahus kool ja kirik wilja kandku, Ka südameste su rahu tulgu Ja ilka jäägu.

Sind rõõmuga siis suureks tõstetakse, Sind oma karja hoidjaks kiidetakse, Seal juures aus, siin weel kiidab waewas, Sind maa ja taewas.

Pihitiks ja püha õhtusöömaajaks:

Omalt wiisil. 200.

Su poole, Jssand, südamest Ma tõstan oma hääle, Mind päästa patu häda seest Ja halasta mu peale! Sest kui sa tahad arwata Kõik wõlga, mis mull' teadmata, Kes siis su ees wõib seissta?

Su ees ei maksa muud kui arm Kõik pattu andeks anda! Kõik meie töö on tühi põrm, Kes wõib su wiha kanda? Kes wõib su ees weel juurusta? Waid peame kõik hirnuma, Ja elama su armust.

Lõpulaul:

Wiisil: Kõik tulge minu juure nüüd. P. 125.

Amen, oh aita, Jeesus Krist, Ja kaitse oma karjakest, Et meie wõitu saame! Siis täname sind südamest, Ja kiidame sind igawest, Ja laulame kõik: Amen!

Isa töotusest.

Usupuhastuse püha ütleb meile: meie ei ela mitte omast jõust ja väest, vaid Isa armu töotusest!

Meie oma jõul ja väel on piirid. Ei julgetski taevase Isa ette astuda oma patuga ja süüga, kui Isa arm ei tuleks meile vastu. Ei teaks ja võiks korraldama hakata praegusel ajal väikesi kogudusi, kui Isa töotus ei kõneleks tema heast meelest.

See hea meel on ilmunud meile Jssandas Kristuses! See arm on ilmsõpmatult awanenud Kolgata ristil!

Sellele armule toetus usuija Martin Luter oma raskest sifemisest patuwõitluses; selle armu rikkuses võis ristiiinimese elu igapäew olla meelesparandamine. Selle Isa hea meele alusel võis usuija „väikese karjusega“ Wittenbergis usupuhastust alustada; selle Isa töotuse peale tugedest julgeme ka oma kiriku ja koguduste elu väikesi algatusi edasi arendada.

Usupuhastuse püha korjandustest laekuvad summad lähewad wähemate ja puudustkannatajate koguduste abistamiseks. Kui nad tulewad armu saanud südametelt, siis on Isa töotus ka pisikeste annetega.

Nad aitawad kaasa Isa kuningriigi kaswamiseks, et püha Jumala tahe sünniks ka meie juures ja meie läbi tema huurt armu mööda.

Piiskop Rahamägi.

E. E. K. kogudustelt kirikukasjale saadud wähemate ja puudustkannatajate koguduste abistamiseks korjandusi, annetusi ning laululehtede müügist 1. oktoobrist 1937. a. kuni 1. oktoobrini 1938. a.

Piiskopi witaarkond.

Tallinna Piiskoplik Toomkogudus	Kr.	35.57
Tartu Ülikooli koguduse Gesti pihtkond	"	19.87

Tallinna praostkond.

Rõnne Rahu kogudus	Kr.	14.31	
Tallinna Jaani kogudus	"	50.—	
Tallinna Kopli kogudus	"	9.25	
Tallinna Pauluse kogudus	"	12.64	
Tallinna Peeteli kogudus	"	7.50	
Tallinna praostkonna palwela	"	1.60	
Tallinna Püha-Waimu kogudus	"	111.61	
Tallinna Toompea Kaarli kogudus	"	73.28	
Shtukogudus „Emmaus“	"	6.64	Kr. 286.83

Saksa praostkond.

Narwa Püha Johanneese kogudus	Kr.	12.20	
Peetrimõisa abikogudus	"	3.—	
Rakvere Saksa kogudus	"	14.46	
Tallinna Niguliste kogudus	"	59.88	
Tallinna Olewiste kogudus	"	35.30	
Tallinna Toompea Saksa kogudus	"	36.60	
Tartu Jaani kogudus	"	12.71	
Tartu Ülikooli kog. Saksa pihtkond	"	16.43	Kr. 190.58

Rootsi praostkond.

Tall. Soome-Rootsi Püha Mihkli kog.	Kr.	3.12	
Wormsi kogudus	"	4.—	Kr. 7.12

Põhja witaarkond.

Ida-Harju praostkond.

Harju-Jaani kogudus	Kr.	8.90
Juuru kogudus	"	9.—
Jõelegtme kogudus	"	7.74
Jüri kogudus	"	13.42

Koje fogudus	"	15.36	
Kuusjalu Laurentsiuse fogudus	"	12.50	
Leesi abifogudus	"	7.09	
Pranglijaare abikirik	"	1.23	
Tuhala abikirik	"	— .69	Ʀr. 75.93

Järwa praostkond.

Anna fogudus	Ʀr.	2.—	
Järwa=Jaani fogudus	"	8.20	
Järwa=Beetri fogudus	"	22.50	
Katke fogudus	"	5.92	
Tapa Jakobi fogudus	"	17.53	
Wahastu fogudus	"	8.—	Ʀr. 64.15

Lääne=Harju praostkond.

Hageri fogudus	Ʀr.	15.49	
Harju=Madise fogudus	"	7.—	
Keila fogudus	"	18.55	
Misji fogudus	"	16.78	
Paldiski fogudus	"	5.04	
Ranna fogudus	"	6.46	
Kapla fogudus	"	53.89	
Risti fogudus	"	5.21	Ʀr. 128.42

Narwa=Alutaguje praostkond.

Nijaku fogudus	Ʀr.	10.75	
Lüganuse fogudus	"	15.50	
Narwa Aleksandri fogudus	"	11.54	
Narwa Soome=Kootsi Püha Mihkli fog.	"	6.01	
Narwa Beetri fogudus	"	32.12	
Tudulinna Rahu fogudus	"	4.70	
Waiwara fogudus	"	8.58	Ʀr. 89.20

Wiru praostkond.

Flumäe fogudus	Ʀr.	3.80	
Haljala fogudus	"	10.—	
Kadrina fogudus	"	25.56	
Kunda fogudus	"	18.60	
Katwere Kolmainu fogudus	"	28.20	
Katwere Pauluse fogudus	"	11.37	
Wiru=Jakobi fogudus	"	16.43	Ʀr. 113.96

Lõuna wifaarkond.

Tartu praostkond.

Matškivi fogudus	Ʀr.	4.85	
Kodawere fogudus	"	8.45	
Kurji fogudus	"	21.79	
Laiuse fogudus	"	9.20	
Lohusuu fogudus	"	1.29	
Mustwee fogudus	"	9.70	
Tartu Pauluse 1. fogudus	"	23.50	
Tartu Beetri fog. 1. pihtkond	"	20.58	
Torma fogudus	"	21.73	
Alksi fogudus	"	4.70	Ʀr. 125.79

Walga praostkond.

Kambja fogudus	Ʀr.	7.40	
Puhja fogudus	"	10.12	
Rõngu fogudus	"	14.99	
Walga Lufe fogudus	"	3.09	
Walga Beetri fogudus	"	6.18	
Wõnnu Jakobi fogudus	"	20.75	Ʀr. 62.53

Wiljandi praostkond.

Helme fogudus	Ʀr.	13.77	
Kolga=Jaani fogudus	"	10.—	
Pilistwere fogudus	"	13.41	
Põltsamaa fogudus	"	15.18	
Suure=Jaani fogudus	"	22.24	

Isa töotusest.

Usupuhastuse püha ütleb meile: meie ei ela mitte omast jõust ja väest, vaid Isa armu töotusest!

Meie oma jõul ja väel on piirid. Ei julgetski taevase Isa ette astuda oma patuga ja süüga, kui Isa arm ei tuleks meile vastu. Ei teaks ja võiks korraldama hakata praegusel ajal väikesi kogudusi, kui Isa töotus ei kõneleks tema heast meelest.

See hea meel on ilmunud meile Issandas Kristuses! See arm on ilmlõpmatult avanenud Kolgata ristil!

Sellele armule toetus usuija Martin Luter oma raskest sisetises patuvõitluses; selle armu rikkuses võis ristiinimese elu igapäev olla meelearandamine. Selle Isa hea meele alusel võis usuija „väikese karjusefega“ Wittenbergis usupuhastust alustada; selle Isa töotuse peale tugevdes julgeme ka oma kiriku ja koguduste elu väikese algatuse edasi arendada.

Usupuhastuse püha korjandustest laekuvad summad lähewad wähemate ja puudustkannatajate koguduste abistamiseks. Kui nad tulewad armu saanud südamest, siis on Isa töotus ka pisikeste annetega.

Nad aitawad kaasa Isa kuningriigi kasvamiseks, et püha Jumala tahe sünniks ka meie juures ja meie läbi tema suurt armu mööda.

Piiskop Rahamägi.

E. E. L. K. kogudustelt kirikukassale saadud wähemate ja puudustkannatajate koguduste abistamiseks korjandusi, annetusi ning laululehtede müügist 1. oktoobrist 1937. a. kuni 1. oktoobrini 1938. a.

Piiskopi wikaarkond.

Tallinna Piiskoplik Doomkogudus	Ar.	35.57	
Tartu Ülikooli koguduse Gesti pihtkond	"	19.87	

Tallinna praostkond.

Nõmme Rahu kogudus	Ar.	14.31	
Tallinna Jaani kogudus	"	50.—	
Tallinna Kopli kogudus	"	9.25	
Tallinna Pauluse kogudus	"	12.64	
Tallinna Peeteli kogudus	"	7.50	
Tallinna praostkonna palwela	"	1.60	
Tallinna Püha-Waimu kogudus	"	111.61	
Tallinna Doompea Kaarli kogudus	"	73.28	
Shtukogudus „Emmaus“	"	6.64	Ar. 286.83

Saksa praostkond.

Narwa Püha Johannese kogudus	Ar.	12.20	
Peetrimõisa abikogudus	"	3.—	
Rakvere Saksa kogudus	"	14.46	
Tallinna Niguliste kogudus	"	59.88	
Tallinna Olewiste kogudus	"	35.30	
Tallinna Doompea Saksa kogudus	"	36.60	
Tartu Jaani kogudus	"	12.71	
Tartu Ülikooli kog. Saksa pihtkond	"	16.43	Ar. 190.58

Rootsi praostkond.

Tall. Soome-Rootsi Püha Mihkli kog.	Ar.	3.12	
Wormsi kogudus	"	4.—	Ar. 7.12

Põhja wikaarkond.

Ida-Harju praostkond.

Harju-Jaani kogudus	Ar.	8.90	
Juuru kogudus	"	9.—	
Jõekehme kogudus	"	7.74	
Jüri kogudus	"	13.42	

Koje kogudus	"	15.36	
Kuusalu Laurentsiuse kogudus	"	12.50	
Leesi abikogudus	"	7.09	
Prauglijaare abikirik	"	1.23	
Tuhala abikirik	"	—69	Ar. 75.93

Järwa praostkond.

Anna kogudus	Ar.	2.—	
Järwa-Jaani kogudus	"	8.20	
Järwa-Peetri kogudus	"	22.50	
Rakke kogudus	"	5.92	
Tapa Jakobi kogudus	"	17.53	
Wahastu kogudus	"	8.—	Ar. 64.15

Lääne-Harju praostkond.

Sageri kogudus	Ar.	15.49	
Harju-Madise kogudus	"	7.—	
Keila kogudus	"	18.55	
Nissi kogudus	"	16.78	
Baldiški kogudus	"	5.04	
Ranna kogudus	"	6.46	
Rapla kogudus	"	53.89	
Risti kogudus	"	5.21	Ar. 128.42

Narwa-Alutaguje praostkond.

Jisaku kogudus	Ar.	10.75	
Lüganuse kogudus	"	15.50	
Narwa Aleksandri kogudus	"	11.54	
Narwa Soome-Rootsi Püha Mihkli kog.	"	6.01	
Narwa Peetri kogudus	"	32.12	
Tudulinna Rahu kogudus	"	4.70	
Waimara kogudus	"	8.58	Ar. 89.20

Wiru praostkond.

Jlumäe kogudus	Ar.	3.80	
Haljala kogudus	"	10.—	
Kadrina kogudus	"	25.56	
Kunda kogudus	"	18.60	
Rakvere Kolmainu kogudus	"	28.20	
Rakvere Pauluse kogudus	"	11.37	
Wiru-Jakobi kogudus	"	16.43	Ar. 113.96

Lõuna wikaarkond.

Tartu praostkond.

Matskivi kogudus	Ar.	4.85	
Kodawere kogudus	"	8.45	
Kurji kogudus	"	21.79	
Laiuse kogudus	"	9.20	
Lohusuu kogudus	"	1.29	
Muistwee kogudus	"	9.70	
Tartu Pauluse 1. kogudus	"	23.50	
Tartu Peetri kog. 1. pihtkond	"	20.58	
Torma kogudus	"	21.73	
Uksi kogudus	"	4.70	Ar. 125.79

Walga praostkond.

Rambja kogudus	Ar.	7.40	
Puhja kogudus	"	10.12	
Rõngu kogudus	"	14.99	
Walga Lufe kogudus	"	3.09	
Walga Peetri kogudus	"	6.18	
Wõnnu Jakobi kogudus	"	20.75	Ar. 62.53

Wiljandi praostkond.

Helme kogudus	Ar.	13.77	
Kolga-Jaani kogudus	"	10.—	
Pilistwere kogudus	"	13.41	
Põltsamaa kogudus	"	15.18	
Suure-Jaani kogudus	"	22.24	

Taagepera fogudus	"	1.55	
Wiljandi Pauluse fogudus	"	23.73	kr. 99.88
Wõru praostkond.			
Kanepi fogudus	kr.	20.84	
Mehikoorma fogudus	"	12.—	
Põlwa fogudus	"	12.50	
Koosa fogudus	"	5.04	
Räpina fogudus	"	11.25	
Urvaste fogudus	"	5.67	
Wõru fogudus	"	28.96	kr. 96.26

Lääne wifaarkond.

Lääne praostkond.			
Haapsalu fogudus	kr.	11.33	
Hanila fogudus	"	1.50	
Karuje fogudus	"	4.75	
Kirbla fogudus	"	5.15	
Kullamaa fogudus	"	12.14	
Pihula fogudus	"	7.60	
Lääne-Nigula fogudus	"	8.24	
Martna fogudus	"	10.20	
Mihkli fogudus	"	10.81	
Märjamaa fogudus	"	16.—	
Piirsalu fogudus	"	1.32	
Ridala fogudus	"	10.—	
Warbla fogudus	"	13.85	
Wigala fogudus	"	13.90	kr. 126.79

Pärnu praostkond.			
Audru fogudus	kr.	15.—	
Halliste fogudus	"	7.70	
Häädemeeste fogudus	"	4.45	
Karksi fogudus	"	13.34	
Käru fogudus	"	6.37	
Mõisaküla fogudus	"	12.—	
Pärnu Elijabeti 1. fogudus	}	55.34	
Pärnu Elijabeti 2. "			
Pärnu-Jakobi fogudus	"	10.—	
Saarde fogudus	"	22.96	
Sindi fogudus	"	7.65	
Tori fogudus	"	8.—	
Tõstamaa fogudus	"	6.—	
Wändra fogudus	"	17.71	kr. 186.52

Saaremaa praostkond.			
Jamaja fogudus	kr.	12.01	
Karja fogudus	"	4.50	
Kihelkonna fogudus	"	26.92	
Kärla fogudus	"	9.22	
Muhu fogudus	"	3.25	
Müstjala fogudus	"	7.80	
Põide fogudus	"	2.40	kr. 66.10

Saarte=Lääne praostkond.			
Emmaste fogudus	kr.	4.46	
Kärdla fogudus	"	18.74	
Noarootsi abikirik	"	2.80	
Keigi fogudus	"	7.05	kr. 33.05

Kokku	kr. 1808.55
-------	-------------

ARH PT-4204

82

Laulud

Usupuhaštuse pühaks

31. oktoobril 1939. a.

Gesti Ewang. Luteri Usu Kiriku kogudustes.

„Teist alust ei wõi keegi panna
kui see, mis juba pandud on, see on
Jeesus Kristus.“ 1. Kor. 3, 11.

Alguslaul:

Omalt wiisil. 200.

Su poole, Issand, südamest Ma tõstan oma hääle, Mind päästa
patu häda seest Ja halasta mu peale! Sest kui ja tahad arvata Kõik
wõlga, mis mull' teadmata, Kes siis su ees wõib seista?

Su ees ei maksa muud kui arm Kõik pattu andeks anda; Kõik meie
töö on tühi põrm, Kes wõib su wiha kanda? Kes wõib su ees veel suu-
rusta? Waid peame kõik hirmuma Ja elama su armust.

Seepärast sinu peale nüüd, Mu Jumal, mina loodan, Mu süda-
mes ei ole muud, Kui et sulst abi ootan, Mis sinu sõna töotab, See
minu hinge rõõmustab, See peale olen julge.

Eh! sina kuu wiivitad Mu hädas appi tulla, Veel usun sind, mu
Jumalat, Ja tahan julge olla Nii kuidas usklik Iisrael, Kes sündind
Waimust ülewal Ja Jumalat veel ootab.

74 Enne jutlust:

Omalt wiisil. 316.

Üks kindel linn ja warjupaik On meie Jumal taewas, Ja hoiab
meid kui kilt ja mõõd, Ja aitab kõiges waewas. Küll wana waenlane
On väga wihane, Suur wägi, katwalus On tema tugewus: Ei ole
tema jarnast.

Ei aita meie nõu ja töö, See on küll pea lõpnuud. Üks mees on
wõitlemisele Meil! Issast appi tulnud. Kas tunned seda meest? Ta nimi:
Jeesus Krist! See Issand suurest wäest, See ainus Jumal tõest,
Wõit talle peab jääma!

Kui oleks ilm täis kuradeid, Kes tahaksid meid neelda, Ei karda
meie kedagi, Eks Jumal wõi neid feelda? Maailma würstil veel Küll
tuge wiha meel, Ei jüski wõimust tal, Sest ta on kohtu all, Üks sõna
rõhub teda!

Pärast jutlust:

Omalt wiisil. 316.

Eks meie sõna seisma jää, Et turtsugu nad wihast? Ei Jeesu
kirik hukka läe, Mis alustud ta waimust. Kui wõtwad meie käest Mu
ihu, last ja naist: Et mingu igawest! Ei saa nad kasu seft, Ta riik peab
meile jääma!

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Enne palvet:

Wiisil: Oh waga Jumal, kes. B. 230 wõi: Ei ilmaft hooli ma. B. 227.

Ma tean, kes saatsaks mul, Kes armukätel kannab, Kes õhtul, hommikul Sead nõu ja abi annab. Ma usun: Jsa arm On kõigil' ligidal, Ka nõdremgi kui põrm On armas Jumalal'.

See usk mind rõõmsaks teeb Mind lootusega täidab, Muul' kodust kõneleb Ring ülespoole näitab, Kus ootab rahumaa, Kui üksford wäfind rind Lääb waewaft puhkama — Kui Jsa kutsub mind.

W. I. II.

S. Liiv.

Pühaks õhtusöömaajaks:

Wiisil: Minu süda, rõõmustele. B. 305.

Armastus, mis igawene, Kutsub sind nüüd, inimene, Seldesti jull' wastu tõttab, Oma lauale sind wõtab, Tahab sööta sind ja joota, Temalt õnnistust nüüd oota, Tema armu sees on saada, Mis wõib walu waigistada.

Kui ta juure usus ruttad, Oma häda kaebab, nutad, Ei Ta sind siis lüfta wälja, Kustutab su janu, nälja, Wiib sind noore rohu maale, Eluweele sügawale, Kosutab sind heldel käel, Trööstib imelisel wael.

W. I. II.

S. Wübner.

Lõpulaul:

Wiisil: Ma taban jätta maha. 245.

Önn kell', kell' Jeesus armas Ja tema sõna ka! Ei jeda wõida ilmas Ei kurat pörguga, Kus Jeesus iial elab, Seal wõidab wõimuses; Kes ta peal usus seisab Sel tõest elu käes.

Oh Jeesus, armust anna, Et oleks kallis mull' Su õndsakstegew sõna, Siis jään ma truiks jull'. Tee, et ju sõna pean Seas, kannis südames, Siis hädaski ma kannan Sull' wilja kannates.

Mida peame Lutherilt õppima.

Usupuhastusepühaks 1939.

Süüfitega, nagu Luther, on lugu nõnda, et nende waimsest rikkusest, otsegu alati woolawast allikast järeltulewad põlweid wõivad oma janu kustutada. Ja iga põlw ammutab just jeda, mille järele temal kõige enam nõudmist on.

Luteri kirikul on olnud aegu, kus ta on seisnud kindla põhja peal, kus mundament on olnud kindlasti rajatud, ja kus siis waid tarwis on olnud kiriku müürid katuse alla wiia. Aga tal on olnud ka aegu, kus alus on ahwardanud kaduda, kus terve ehitus on olnud kokkuwarisemise hädaohus.

Braegune aeg meie kirikus näib jarnaneivat wiimati tähendatud olukorrale. Ei ole ju saladus, et wäga paljude fogudufeliifmete usk weel ainult pisut, pisut hõõgub, et wäga paljude armastus oma kiriku wastu on jahtunud. Ja need, kes usku tahawad finni pidada, on täis hirmu, nagu jüngrid lufus uste taga kartusest Kristuse wastaste ees. Wõned katsumwad siis kuidagi wastastega kokku leppida, kuigi nad küll teawad, et maailm iialgi ei lepi kokku nendega, kes tõesti tahawad Kristuse omad olla.

PT

TRU Keskustöö

316-82

Selles oluforras õpetab Luther meid leidma põhja, õiget ja ainust põhja, mis meid kannab.

Milles see põhi seisab?

See seisab kõigepealt selles, et inimene Jumala salajase kohtu ees värijev. Luther ütleb, et seda värijemist ei tunne mitte need, keda Jumal on ära heitnud, vaid need, keda Jumal on ära walinud. „Kui keegi tunneb üliwäga suurt hirmu, et ta ei ole ära walitud, siis peab ta tänama ja rõõmus olema, et ta üldse wõib hirmu tunda, sest ohwer, mis Jumala meele pärast on, on rõhutatud waim ja rufuks pekstud süda (Saaw. I. 51, 19).“

Sinna juurde tuleb teine asi. Nimelt saab just wärijewale südamele osaks kõige wägewam troostisõna meie Dnnistegijalt: „Teie süda ärgu ehmuigu, ärgu wärijegu mitte!“ Selle sõna ütles Jeesus kohtunud, argadele jüngeritele. Nad kartsid, et nad on üksinda ja maha jäetud. Aga Jeesus kinnitab neid töotusega, et ta omade juurde jääb. Sellepärast ei pea nende süda mitte wärijema. „Ei mu Jeesus lahku must, See on minu kindel troost.“

Braegusel suurte sündmuste ajal, kus usklik rahwas enda ja kiriku peale mõtleb wärijemaga Jumala kohtu ees, juhatab Luther meid Jumala sõna juurde: „Aga kõik hirmuandmine, kui ta on käes, ei näi olewat rõõmuks, waid kurbuseks; aga pärast toob ta neile, kes sellega on õpetatud, õiguse rahuwilja.“ (Hebr. 12, 11.)

Jumala hirmuandmine käib meie üle ja peab ka käima, et kõik kombeuik kaoks ja meie, kes me tõesti oleme kõige raskemat nuhtlust teeninud, wõikime armu leida, armu Jeesuses Kristuses, üksipäinis temas. See ei tähenda mitte, et me peame maitsuma lahedat, mõnusat põlwe, waid et me kinnitatud oleme Jumala lapse õiguses Kristuse lepituse läbi. Meie elujärg wõib wäliselt minna hoopis raskeks, aga me tohime kiidelda ka wilisustes, sest meie Dnnistegija on meie juures.

Selles usus seisame me põhjal, mis ise kõikumata püsib ja igauht kannab, mis ialgi ei warise ja millel seisates ka keegi ialgi kokku ei warise.

Selle põhja juurde juhatab meid Luther.

Ja see põhi on Jeesus Kristus, eile, täna ja igawesti seefama.

Seda kuulutada on Luteri usu kiriku ülesanne. Meie kiriku ülim eesmärk on kuulutada ewangeeliumi. Kirik teenib rahwast ka muul kombel, aga kõige ülemalt kuulutamisega Jumala armust, mis Kristuses ilmunud meie päätmiseks, õndsuseks. Kirik on kutsutud seda kuulutama ja tunnistama. Dieti on see iga üksiku uskliku kristlase ülesanne. Ja nõnda see kristlikus koguduses junnibki. Mõni päris lihtne mees wõi naine osutub teistele, koguni paljudele juhatajaks Jeesuse juurde. Me kogeme siin tõtt, et kirik on Kristuse ihu, ja usklikud on selle ihu liikmed. Kristuse ihu liikmete hulgas on ka surnud liikmeid. Need heidetakse wälja. Aga elawate liikmete läbi teeb Kristus ise oma tööd.

Jgaaüks Kristuse liige peab olema Kristuse tunnistaja ja tema armu kuulutaja. Eriti on aga seatud weel kuulutuse amet. Selle ülesanne on toita rahwa hinge roaga, mis ei kao, tuua uut walguist pimedatesse aegadesse, walada uut lootust närbumud hingedesse, täita rõhutatud südamed uue rammuga. Seda ei tee kuulutaja mitte oma waimurikkusest ja ülewoolawast jõust, waid tarkusest ja walgusest ja wäest, millega Kristus ise kuulutajatele ning tunnistajatele on töötanud ligi olla.

Enne palvet:

Wiisil: Oh waga Jumal, kes. P. 230 wõi: Ei ilmaist hooli ma. P. 227.

Ma tean, kes saatjaks mul, Kes armukätel kannab, Kes õhtul, hommikul head nõu ja abi annab. Ma usun: Isa arm On kõigil' ligidal, Ka nõdremgi kui põrm On armas Jumalal'.

See usk mind rõõmsaks teeb Mind lootusega täidab, Muul' kodust kõneleb Ning ülespoole näitab, Kus ootab rahumaa, Kui üksford wäfind rind Lääb waewast puhkama — Kui Isa kutsub mind.

W. I. II.

J. Siim.

Pühaks õhtuöömaajaks:

Wiisil: Minu süda, rõõmustele. P. 305.

Armastus, mis igawene, Kutsub sind nüüd, inimene, Seldesti sull' wastu tõttab, Oma lauale sind wõtab, Tahab sööta sind ja joota, Temalt õnnistust nüüd oota, Tema armu sees on saada, Mis wõib walu waigistada.

Kui ta juure usus ruttad, Oma häda kaebab, nutad, Ei Ta sind siis lüfka wälja, Kustutab su janu, nälja, Wiib sind noore rohu maale, Eluweele sügawale, Kõjutab sind heldel käel, Trööstib imelisel wäel.

W. I. II.

S. Wübner.

Lõpulaul:

Wiisil: Ma tahan jätta maha. 245.

Õnn sell', kell' Jeesus armas Ja tema sõna ka! Ei seda wõida ilmas Ei kirat pörguga, Kus Jeesus iial elab, Seal wõidab wõimuses; Kes ta peal usus seisab Sel tõest elu käes.

Oh Jeesus, armust anna, Et oleks kallid mull' Su õndsastegew sõna, Siis jään ma truuks sull'. Tee, et ju sõna pean Heas, kaunis südamas, Siis hädasti ma kannan Sull' wilja kannates.

Mida peame Lutherilt õppima.

Ujupuhastusepühaks 1939.

Siiskutega, nagu Luther, on lugu nõnda, et nende waimsest rikkusest, otsegi alati woolawast allikast järeltulewad põlweid wõnivad oma janu kustutada. Ja iga põlw ammutab just seda, mille järele temal kõige enam nõudmist on.

Luteri kirikul on olnud aegu, kus ta on seisnud kindla põhja peal, kus wundament on olnud kindlasti rajatud, ja kus siis waid tarwis on olnud kiriku müürid katuse alla wiia. Aga tal on olnud ka aegu, kus alus on ahwardanud kaduda, kus terve ehitus on olnud kokkuwarisemise hädas.

Braegune aeg meie kirikus näib jarnaneivat wiimati tähendatud olukorrale. Ei ole ju saladus, et wäga paljude koguduselikmete usk weel ainult pisut, pisut hõõgub, et wäga paljude armastus oma kiriku wastu on jahtunud. Ja need, kes usku tahawad finni pidada, on täis hirmu, nagu jüngerid lufus uste taga kartusest Kristuse wastaste ees. Mõned katsumad siis kuidagi wastastega kokku leppida, kuigi nad küll teawad, et maailm ialgi ei lepi kokku nendega, kes tõesti tahawad Kristuse omad olla.

Selles olukorras õpetab Luther meid leidma põhja, õiget ja ainust põhja, mis meid kannab.

Milles see põhi seisab?

See seisab kõigepealt selles, et inimene Jumala salajase kohtu ees wäriseb. Luther ütleb, et seda wärisemist ei tunne mitte need, keda Jumal on ära heitnud, waid need, keda Jumal on ära walinud. „Kui keegi tunneb üliwäga suurt hirmu, et ta ei ole ära walinud, siis peab ta tänama ja rõõmus olema, et ta üldse wõib hirmu tunda, sest ohwer, mis Jumala meele pärast on, on rõhutatud waim ja rufuks pekstud süda (Laan. I. 51, 19).“

Sinna juurde tuleb teine asi. Nimelt saab just wärisewale südamele osaks kõige wägewam troostisõna meie Õnnistegijalt: „Teie süda ärge ehnuugu, ärge wärisegu mitte!“ Selle sõna ütles Jeesus kõhmunud, argadele jüngeritele. Nad kartsid, et nad on ükfinda ja maha jäetud. Aga Jeesus kinnitab neid töotusega, et ta omade juurde jääb. Sellega pärast ei pea nende süda mitte wärisema. „Ei mu Jeesus lahtu must, See on minu kindel troost.“

Braegusel juurte sündmuste ajal, kus usklik rahwas enda ja kiriku peale mõtleb wärinaga Jumala kohtu ees, juhatab Luther meid Jumala sõna juurde: „Aga kõik hirmuandmine, kui ta on käes, ei näi olewat rõõmuseks, waid kurbuseks; aga pärast toob ta neile, kes sellega on õpetatud, õiguse rahuwilja.“ (Hebr. 12, 11.)

Jumala hirmuandmine käib meie üle ja peab ka käima, et kõik kumbeusk kaoks ja meie, kes me tõesti oleme kõige raskemat nuhtlust teeninud, wõiksime armu leida, armu Jeesuses Kristus, üksipäinis temas. See ei tähenda mitte, et me peame maitsuma lahedat, mõnusat põlwe, waid et me kinnitatud oleme Jumala lapse õiguses Kristuse lepituse läbi. Meie elujärg wõib wäliselt minna hoopis raskeks, aga me tohime kiihelda ka wiletsustes, sest meie Õnnistegija on meie juures.

Selles usus seisame me põhjal, mis ise kõikumata püsib ja igaüht kannab, mis ialgi ei warise ja millel seisates ka keegi ialgi kokku ei warise.

Selle põhja juurde juhatab meid Luther.

Ja see põhi on Jeesus Kristus, eile, täna ja igawesti seesama.

Seda kuulutada on Luteri usu kiriku ülesanne. Meie kiriku ülim eesmärk on kuulutada ewangeeliumi. Kirik teenib rahwast ka muul kombel, aga kõige ülemalt kuulutamisega Jumala armust, mis Kristus, ilmunud meie päätmiseks, õndsuseks. Kirik on kutsutud seda kuulutama ja tunnistama. Dieti on see iga üksiku uskliku kristlase ülesanne. Ja nõnda see kristlikus koguduses sünnibki. Mõni päris lihtne mees wõi naine osutub teistele, koguni paljudele juhatajaks Jeesuse juurde. Me kogeme siin tõtt, et kirik on Kristuse ihu, ja usklikud on selle ihu liikmed. Kristuse ihu liikmete hulgas on ka surnud liikmeid. Need heidetakse wälja. Aga elawate liikmete läbi teeb Kristus ise oma tööd.

Jgäiks Kristuse liige peab olema Kristuse tunnistaja ja tema armu kuulutaja. Criteri on aga seatud weel kuulutuse amet. Selle ülesanne on toita rahwa hinge raga, mis ei kao, tuua uut walguist pimedatesse aegadesse, walada uut lootust närbumud hingedesse, täita rõhutatud südamed uue rammuga. Seda ei tee kuulutaja mitte oma waimurikkusest ja ülewoolawast jõust, waid tarkusest ja walguisest ja wäest, millega Kristus ise kuulutajatele ning tunnistajatele on töötanud ligi olla.

PT

TRU Ksamilu

316-82

Just selliseid kuulutajaid ja tunnistajaid on meie kirikule üle kõige vaja, neid inimesi, kelle ihust woolaksid elawa wee jõed (Joh. 7, 38).

Kust me võtame neid tunnistajaid ja kuulutajaid?

Kui seisukord õige troostitu on, siis õpime Lutherilt veel midagi, ja see on Jumala sõna vägi. On öeldud, et usupuhastus on piibli uurimise viil, otsiva, armundudiva südamega püha kirja uurimise tulemus. Piibli kaudu on Jumal rääkinud Lutheriga ja räägib ka meiega. Seda tohime usupuhastuse pühal kui tõtt uuesti südamesse võtta. Ja sellepärast peame ka hüüdsõnaks võtma ja selle teostama: „Piibli juurde!“

Ja siis on veel meil Ünnistegijalt sõna, mis troosti ja selgust annab: „Õdikust on palju, aga vähe töötajaid. Paluge siis õikuse Issandat, et ta läkitaks töötajaid oma õikusele.“ „Paluge,“ ütleb Jeesus.

Jumala sõna ja palve — need toovad kirikusse ja rahvasse elu ja uut usu jõudu, mis ei lasa tunda tüdimust ega väsimust, mis juhivad läbi pimeduse valgusele ja läbi kannatuste mõidule.

„Oh et su tuli pea põleks!“

Jaak Warik,
E. E. L. K. hoolbaja

Möödunud aasta Usupuhastuspüha annetused vähemate ja puudust kannatajate koguduste abistamiseks.

Piiskopi wikaarfond.

Tall. Piiskopl. Doomkogudus	Kr.	34.80
Tartu Ülikooli kog. Cesti pihtfond	„	20.62
Tallinna praostkonna kogudused	„	231.43
Saksa praostkonna kogudused	„	131.86
Rootsi praostkonna kogudused	„	4.33

Võhja wikaarfond.

Ida-Harju praostkonna kogudused	„	46.16
Järva praostkonna kogudused	„	116.24
Lääne-Harju praostkonna kogudused	„	51.95
Narva-Altuguse praostkonna kogudused	„	90.73
Wiru praostkonna kogudused	„	55.83

Lõuna wikaarfond.

Tartu praostkonna kogudused	„	91.05
Walga praostkonna kogudused	„	46.90
Wiljandi praostkonna kogudused	„	51.88
Wõru praostkonna kogudused	„	74.86

Lääne wikaarfond.

Lääne praostkonna kogudused	„	77.57
Pärnu praostkonna kogudused	„	127.74
Saaremaa praostkonna kogudused	„	49.86
Saarte-Lääne praostkonna kogudused	„	10.17
		<hr/>
Kokku	Kr.	1313.98